

KAS GYVENA SAVO TAUTAI-
GYVENA VISAI ŽMONIJAI !
Prof. A. Voldemaras

Laisvoji Lietuva

Alb. Kašubienė
Motinos Diena

Pražydo jau pievos ir kloniai,
Suskambo paukštelių daina,
Takais tarp arimų ir klonių,
Ateina motulės diena.

Telenkias alyvų jai krūmai,
Težydi bijūnų žiedai,
Nes motinos meilė daug gali,
Lydėdama mus amžinai.

Free
Lithuania

2618 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. (312) 476-3371 and 839-5531

EINA XXIX METUS

1975 GEGUŽĖS - MAY 8

Kaina 30 ct. Nr. 9 (1206)

Portugalija Jau Komunistų Rankose

J. KADAGYS

Didžiausias darbininkų unijos AFL - CIA prezidentas George Meany (vienas iš daugelio unijose vadų antikomunistų) neseniai labai teisingai yra pareiškęs: "Komunistai visur žygiuoja pirmyn, o Vakarai visur traukiasi. Tai yra vaisiai, kartūs vaisiai detentes". Ir tikrai, tik vienų metų bėgyje, imperialistinis komunizmas žymiai pasistumėję pirmyn. Kom bocija, Vietnamas, Etiopija ir Portugalija jau jų rankose.

Didelis smūgis Vakarams, o ypač Amerikai, suduotas Indokinijoje, o Vakarų Europai ir NATO organizacijai - Portugalijoje. Netekus Portugalijos, Vakarų Europa jau pateko į komunistų reples iš rytų ir vakarų. Tas reples ypač pajus Ispanija, Italija ir Prancūzija.

Kad komunistai bandys užgrobti valdžią panašiu būdu Ispanijoje, po gen. Franko pasitraukimo, nėra jokios abejonės. Jie jau dabar stropiai tam ruošiasi ir jų veikla krašte gyvai jaučiama. Kurstymo darbas ir neapdykto ugdytas dabartiniam režimui ten jau senai intensyviai va romas. Tik ten yra vilčių, kad tas kraštas, nors ir trumpai paragavęs komunistų rojus vaisių ir pilietinio me kare patyręs visus komunistinius žiaurumus, gal taip lengvai nepasiduos klastingoms komunistų vyli nės. Be to, reikia tikėtis, kad ten vėl atsirastų Alcazaro didvyrių, kurie apgins savo tautos laisvę ir nepriklausomybę.

Žymiai blogesnėje ir gan palankioje politinėje ir ekonominėje padėtyje yra Italija, kuri gali tapti sekanti komunistų auka Europoje. Ten komunistai gali ateiti į valdžią net pusiau legaliu keliu, nes jų partija Italijoje yra skaičium stipriausia Europoje ir turi 1,5 milijono narių.

Rimtas pavojus yra ir Prancūzijai kur komunistuojantis elementas gan stiprus (apie 0,5 milijono tikrų narių) ir tauta jam nėra pakankamai atspari. Pagaliau nesaugioje padėtyje yra ir Anglija, kuri turi sunkių ekonominių problemų, o didžiosios darbininkų unijos vadovaujamos komunistų. Žodžiu, virš Europos kabo tam sūs raudoni debesys. Kaip žinomas savaitraštis U.S. and World Report rašo ir sekretorius H. Kissingeris savo privačiuose pasikalbėjimuose pranašaujantis, kad po 10 metų visa Europa jau būsianti marksistinė. Deja, jis nieko nesako kiek jo "detentes" politika prisidės prie Europos pagreitinto sumarksistinio.

Kaip žinome, 1910 m. paskutinis Portugalijos karalius Emanuelis II buvo išvytas į tremtį ir iki 1926 m. krašte vyravo netikrumas ir betvarkė. Per tuos 16 metų pasikeitė net 40 vyriausybų ir buvo 20 pasikėsinimų (vien jų pavyko, o kiti ne) nuversti valdžią. Tik 1926 m., kai kariškiai vadovaujami gen. Costa padarė perversmą ir tvirtai paėmė valstybės vairą į savo rankas ir paskyrė ekonomijos profesorius A. O. Salazarą finansų ministru, o vėliau ir minist. pirmininku, tvarka ir rimtis krašte ir kolonijose buvo atstatyta. Salazaras valdė diktatoriškai iki savo mirties. 1970 m., bet rūpinosi socialinėmis ir ekonominėmis reformomis. Jis įvedė sekmingą finansų reformą, subalansavo krašte ir kolonijų biudžetą, išmokoje skolas, pakeitė konstituciją ir pakėlė krašto prestižą užsienyje. Po jo valdžią perėmė min. pirm. M. Caetano, kuris irgi ėjo Salazarą pramintu keliu, bet 1974 m. balandžio 25 d. gen. A. Spínolos su kairiųjų karininkų grupe buvo nuverstas. Kaip Rusija po ilgų carų diktatūros pateko į daug žiauresnių raudonų carų rankas, taip ir Portugalija iš dešiniųjų diktatorių - į komunistų vergiją.

Gen. Spínola, po pavykusio perversmo vyriausybę sudarė tik iš kairiųjų

nes ir pats toks yra, išileisdamas į valdžią Portugalijos komunistų vadą A. Cunhal ir to pakako, kad po 4 mėn pats Spínola buvo iš valdžios pašalintas, nes bandė pasipriešinti komunistinės diktatūros įvedimui.

Komunistų vadas A. Cunhal, kaip paprastai, yra geras agitatorius, fanatiškas komunistas, Maskvos šalininkas. Jis apie 20 metų išgyveno Maskvoje ir Pragoje, ten sekė 1948 m. Čekoslovakijos pavergimą ir 1968 m. Maskvos tankų jos "išlaisvinimą" iš Dubčekio bandymo ją sudemokratinti. Jis su Kubos F. Castro pirmieji pasisuntė Maskvai sveikinimo telegramas už invaziją ir laisvės prošvaisčių sutriuškinimą Čekoslovakijoje. Taigi yra ištikimas Maskvos auklėtinis ir turi gerą patyrimą komunistinei santvarkai įvesti.

Nuvertus gen. A. Spínolą, tuoj buvo areštuota virš 60 jo žymesnių šalininkų ir į jo vietą karinės juntos buvo paskirtas kairysis radikalas, žymus komunistų simpatikas gen. F. C. Gomes, o min. pirm. prokomunistas, spėjama, kad yra slaptas kom. partijos narys, V. Goncalves. Jis yra viešai pareiškęs, kad komunistų partijos analizės ir teorijos visada yra teisingos. Taigi jo politinis nusistatymas visiškai aiškus.

Kad galutinai nusikračius krašte įtakingu gen. A. Spínola ir jo šalininkais ir tvirtiau paėmus valdžią į savo rankas, komunistai š. m. kovo 11 d. suruošė A. Spínolos "sukilimą". Porą žvalgibinių propelerinių lėktuvų numetė ant artilerijos kareivinių keletą bombų ir keletas parašiutininkų buvo užėmę civilinį aerodromą. Kai min. pirm. Goncalves paskelbė per radiją, kad "sukilimas" nepavyko ir tvarka atstatyta, tai tie du "sukilėliai" lėktuvai skraidė virš miesto dar 3 val. ir joks jetas, kurių Portugalija, kaip NATO narys turi, jų nepersiekiojo, nors lengvai galėjo numušti. Vėliau jie nuskrido nežinoma kryptimi.

Tiesa, po to inscenizuoto sukilimo gen. Spínola su šeima ir dar 18 karininkų pasitraukė į Ispaniją, o vėliau į Braziliją. Aišku, jis buvo apkaltintas sukilimo ruošimu ir turėjo bėgti, o be to, jis jau buvo įtrauktas į sąrašą su kitais 1500 kariškių ir žymiesnių civilių, kurie buvo numatyti

areštuoti, o gal ir likviduoti.

Tuoju po to vadinamo sukilimo, kaip jau yra dabar priimta, saugumo v. kas aktyvus komunistas O. S. Carvalho, apkaltino Ameriką, kad sukilimą ruošė jos CIA ir, kad jis todėl Amerikos ambasadoriui F. Carlucci negalės garantuoti saugumo. Atseit, ambasadorius turi būti atšauktas. Amerikos vyriausybei griežtai užprotestavus dėl iš piršto išlaužtų kaltinimų, ambasadorius buvo paliktas. Po to, žinoma, buvo sudaryta 24 asmenų Aukščiausio Karinė Taryba, kuri ir valdys kraštą, kaip įstatymų leidžiamoji ir vykdomoji valdžia. Dar sudaryta ir Karinių Jėgų Grupė iš virš 200 asmenų, kuri kartu su parlamentu rink prezidentą, skirs min. pirm., krašto apsaugos, ekonomijos, vidaus reik. min. ir kit.

Gen. A. Spínolai nuvertus seną režimą, komunistai negaišo laiko ir tuoj išvyستė į vyriausybę spaudimą ir uždarė dešimčių ir net kairiųjų Maoistų organizacijas ir jų spaudą. Perėmė į savo rankas visą spaudą,

(Nukelta į 7 psl.)

lio 3 d. Šia proga prezidentas numato pasimatyti ir su Popiežium Pauliu VI-tuoju.

Ponia Ford pirmą kartą išvažiuos į užsienį kaip prezidento žmona. Jos ankstyvesnė numatyta kelionė buvo sutrukdyta ligos ir operacijos.

AR KORĖJA SEKS ?

Kambodijai ir Vietnamui pakliuvus į komunistų rankas, į Pekiną atvažiuo Šiaurės Korėjos diktatorius Kim Il Sungas. Jis buvo gražiai priimtas, pasimatė net su pačiu "pirmininku" Mao Ce Tungu. Užsienio stebėtojai spėlioja, kad komunistinės Korėjos vadas prašė Kinijos leidimo ir paramos pradėti naują karą Korėjoje. Iš paskelbtų pareiškimų, atrodo, kad Kinija tokio leidimo savo draugui nedavė. Pekino pareiškimai kalba apie taikingus kelius į Korėjos suvienijimą.

Diplomatiniams stebėtojams mano, kad Azijoje sekantis komunizmo žygis busias Korėjoje, kur dar stovi Amerikos kariuomenės divizijos. Manoma, kad komunistai bandys Amerikos kantrybę ir jos pasiryžimą ginti savo sąjungininkus. Tam proga esanti patogė, kada Amerikos kongrese viešpatauja liberalų demokratų dauguma

ASTRONAUTAI MASKVOS PARADE

Šių metų gegužės 1-mos šventę komunistiniai kraštai panaudojo komunizmo pergalės Kambodijoje ir Pietų Vietname paminėjimui. Daugelyje komunistinių sostinių demonstracijose buvo nešiojami Ho Chi Minho portretai, Viet Congo ir Šiaurės Vietnamo vėliavos. Išskyrus Maskvą. Čia oficialių kalbų nuo Lenino mauzoliejaus nebuvo. Tribūnoje parado metu stovėjo politbiuro vadai. Viduryje Leonidas Brežnevus. Jam iš dešinės: Prezidentas Nikolajus Podgornas ir maršalas Andrejus Grečka, Brežnevo kairėje stovėjo: premjeras Aleksiejus Kosyginas ir Michailas Sušlovas.

Nors oficialaus džiaugsmo Maskva dėl Amerikos politikos Vietname pralaimėjimo ir nerado, Kremliaus propaganda toliau varo savo griuamąjį darbą. Per arabų kalbą siunčiamas transliacijos Maskvos radijas nurodo, kad Amerika nesugebėjo išgelbėti savo sąjungininkų Pietryčių Azijoje, taip pat būsią ir Viduriniuose Rytuose, kur Amerika negali išgelbėti Izraelio ir arabų laukia pergalė. Šitokiomis kalbomis Maskva kursto arabus pradėti naują karą.

Gegužės 1-mos parade Kremliaus šeimininkai žymioje vietoje buvo išstatę ir amerikiečius astronautus, kurie vieši Sovietų Sąjungoje, besirušdami bendrai kelionei į erdves. Astronautus sovietai buvo nuvežę ir į savo slaptą erdvės centrą, 1.300 mylių nuo Maskvos, Baikonurą, netoli Leninsko miesto.

MARIJA Lietuvos žemėje - Dail. Vlada Stančikaitė-Abraitienė

MOTINOS DIENAI

P. ŽIČKUS

Nėra kito tokio vardo, kuris būtų taip brangus, mielas, mylimas, pasiaukojantis ir atsižadantis savęs, kaip Motina. Motina yra pati didžioji kūrėja ir gyvybės davėja bei nešėja. Jos iščiuję, jos mintyse, širdyje ir visame jos kūne yra viso pasaulio būvisios, esamos ir būsimos kartos. Jos širdies virpėjime, jos skausme ir kančioje ateina į pasaulį nauja gyvybė. Jos nemigos naktys ir didžiam budrumo budėjime atsiranda pirmoji kūdikio šypsena, pirmieji gležnūs rankučių judesiai. Motinai vedant mes pradėdame pirmuosius žingsnius. Ir pirmasis mūsų ištartas žodis yra - Motina - Mama.

Mums lietuviams motina yra ir pati disysis kultūros nešėja, lietuviško žodžio mokytoja ir jo išsaugotoja. Susirišusi skarute, palinkusi prie ratių, iš maldaknygės ji mokė ir didžiuosius rašytojus bei kovotojus dėl Lietuvos laisvės. Jos mokykloje išaugo Valančiai, Daukantai, Maironiai, Kudirkos, Basanavičiai, Voldemarai ir šimtai bei tūkstančiai kitų didžių vardų Lietuvos istorijoje. O pati Motina ir toliau liko tyli ir mylinti, bet ir nežinoma. Jos patriotizme išaugo Lietuvos savanoriai ir partizanai, kurie savo kraują pirkė Lietuvai nepriklausomybę ar kovoję dėl jos naujo atgimimo.

Lietuvė Motina buvo kukli ir viską ką tik gražiausio ir brangiausio turėjo savo širdyje, jausmuose ir visame gyvenime, ji atidavė savo vaikams: - Vaikeli, būk doras ir geras žmogus, - ji kalbėjo savo mažajam. - Gerbk vyresnius, nieko neskriausk, brangink dorą, gėrį, mylėk Dievulį ir tėvynę. Su maldos žodžiais ji kartojo tuos žodžius ir prašė Dievulį ir Jo Motiną Mariją, kad jie vestų jos vaikus tuo doros ir gėrio keliu.

Kai bėgant iš tėvynės nuo pasaulio pabaisos rusiškojo komunizmo krito

bombos ar tratėjo kulkosvaidžiai, ji, Motina savo kūnu dengė savo mažuosius.

Tokią Motiną mes prisimenam ir tokią minėsime šią Motinos Dieną.

Tačiau, tai ką lietuvė Motina taip grynė ir brangino, ką mokė savo vaikus, liberalėjančiam pasaulyje, suberalėjo ir Motina. Daugely namų nebeįsiviešėjo iš motinos lūpų doros pamokymo, pagarbos vyresniam ir meilės tėvynei. Visą tai ji atmeta, kaip seną prietarą, kaip moters laisvių varžymą. Su cigarete dantys, su plakatu rankose, reikalaujančių nužudyti jos negimusį kūdikį, ji žygiuoja gatvėmis.

Kai žiūrime televizijoje pasaulio žinias, laikraščiuose fotografijas, matome, kaip badaujanti vietnamietė ar kambodietė, pati būdama sužeista ir kraujojanti, savo motinai maitina savo kūdikį, o kita ji atiduoda išvežti į tolimus kraštus, kad tik jos kūdikis išliktų gyvas. Taip yra ten, kur yra daug vargo, ten yra ir širdis didesnė Priešingai yra viskuo pertekusiame krašte. Čia moterys bando atsisakyti savo moteriškumo ir net motiniškumo visokių išgalvotų laisvių ir patogumų bei malonumų dėliai.

Mes ir šiandien norėtume, kad lietuvė moteris ir motina išliktų ta didžia kūrėja, auklėtoja ir tėvynę mylinti Motina, nežiūrint kur ir kokiose sąlygose ji begyventų. Ir tikime, kad Sibire kenčianti Motina yra didi Motina, kad pavergtų Lietuvos gyvenantį, kaip ir anais priešpaudos laikais, neša šviesų doros ir tėvynės meilės žiburį. Mum kelia rūpestį tik išvežti Motina, kad ji nebūtų nešama tos viską kas dora, gera ir gražu neigiančios srovės.

Su virpančiomis lūpomis ir didžiausiu pasididžiavimu mes tariame Tavo vardą, brangi lietuvė Motina.

Vėliausios Žinios

RENGIASI EUROPON

Prezidentas Fordas ateinantį mėnesį numato pakeliauti su žmona po Europą. Prezidentas dalyvaus NATO valstybių galvų konferencijoje Briuselyje. Austrijų jis susitikis su Egipto prezidentu Sadatu, pasimatys su Austrijos kancleriu Bruno Kreiskiu. Gegužės 31 d. prezidentas važiuos į Ispaniją, o iš ten yra pakvies tas Italijos prezidento Giovanni Leone atvykti į Romą, kur jis bus biržė

Vilius BRAŽĖNAS

MŪSŲ SPAUDOS SKILTYSE IR TARP EILUČIŲ

Viena po kitos mus užklupusios blogos žinios gal bent paskatins mūsų spaudoje labiau išgalvotą ir atviresnį opiausių klausimų nagrinėjimą ir gilesnį žvilgsnį į lietuvišką išei-
viją. Reikia tikėtis, jog ir skaitytojai "netikėtai" užklupti naujos grėsmės Lietuvos tarptautinei padėčiai, ims reikalauti iš laikraštinių platesnio informavimo apie pasaulinę padėtį ir gilesnės politinių įvykių analizės mūsų spaudos puslapiuose. Gal visa tai privers tuos mūsų laikraštinius, kurie ligi šiol prosovietinės linijos NEW YORK TIMES laikraštį laikė žurnalistine biblija, atsiprašyti skaitytojus už jų klaidinimą.

Apžvelgiant pastarųjų dienų spaudą būtina pastebėti, jog LAISVOJI LIETUVA buvo pirmas, ir ilgą laiką vienintelis, laikraštis drįsęs savo skiltyje vadinti dalykus tikraisiais jų vardais ir pasaulinius bei lietuviškus įvykius "išvynioti iš vilnos". Pagarba priklausytų L. L. redakcijai už tai, kad nesielgia taip, lyg skaitytojai būtų nesubrendėliai ar nedakapėliai, nuo kurių reikėtų slėpti muogą tiesiai bei grubius, dažnai nemalonus faktus.

L. L. skaitytojai patys mato ir seka šio laikraščio skiltis, tad pasi-
žvalgykime, kaip pastarieji smūgiai visai žmonijai, ir ypač lietuvių tau-
tai, ataidi nekuriuose kituose išei-
vos laikraščiuose.

Pirmiausia reikia pasidžiaugti tuo mi, kad DRAGUO "AL. B.", (kaip ži-
nia - Aloyzas Baronas), kurs savo
stiliu ir dvasia gražioje vedas
muosiuose gan pastoviai laikosi atsi-
rėmęs tikrosios - gilios, moralios,
principinės, kovingos - lietuviybės
net ir pastarųjų mus ištikusių audrų
metu nemusdydą į oportunistinį pavir-
šutiniškumą.

Šio laikraščio skaitytojams, žino-
ma, turėtų būti ypač malonu tai, kad
1975 m. IV. 7 vedamajame "Ne Vien
Tik Gintis", "AL. B." mintys parė-
mė LAISVOSIOS LIETUVOS (1974.
VII. 11) vedamojo "Giliau Pažvel-
gus" mintis dėl išei-
vos politinių
siekių.

L. L. tada pasisakė:
"... nesudarykime išpuščio, jog
mes užsiprašome net mažiau. Tokį
išpučį gali sudaryti mūsų nuolatiniai
pasiteiravimai Washingtono, ar JAV
vyriausybės dar vis "nepripažįsta
Lietuvos okupacijos". Nepripažinim-
nei mums nei Lietuvai negana! Ne-
pripažinimo" diplomatiją mes turime
naudoti tik kaip neatjungiamą
dalį reikalavimo laisvės Lietuvai".

"AL. B." dabar tuo klausimu irgi
panašiai pasisako:
"... tenka pasakyti, kad mes turi-
me ne tik reikalauti nepripažinimo,
bet reikalauti pačios pirmosios ne-
laimės priežasties pašalinimo, tai

okupacinių jėgų atitraukimo."

"... mes negalime vien tik saky-
ti, kad mes būsime ir toliau kentėto-
jai, kad mes lauksime - tik palikite
tokiam stovyje, kaip yra dabar."

Tegaila tik pritarti minčiai, jog
jau senai metas mūsų spaudos žmo-
nėms ir veikėjams pakelti žvilgs-
nius ir galvas aukščiau.

Kadangi prieš keletą metų šiose
skiltyse buvo kritiškai pasisakyta
dėl "AL. B." minčių pareikštų JAV
vidaus politikos, ypač spaudos, klau-
simais, kurių, matoma, jis tada gi-
liau nepažinojo, tikty čia pat pasi-
džiaugti ir jo giliu pajautimu bei iš-
valumu išsiskiriančiais rašiniais,
liečiančiais Lietuvos bylą ir jos oku-
pantą. Čia jis pasirodė ne tik naudo-
jasi patirtį ir žinias, bet ir esąs pla-
čiai išmąstęs ir giliai pajautęs Tau-
tos tragediją bei jai primestos prie-
spaudos nežmoniškumą. Tai žadina
mintį, jog komunistinį melą ir dvasi-
nį skriaudą žmogui gal giliausiai
jaučia sąžiningas, žemę mylįs ūkinin-
kas ir intelektualiai garbingas kūrė-
jas. Šiuos du gal skaudžiausiai palie-
čia ir okupacijos priešpauža ir trem-
ties skausmas. Žinoma, bet kurio luo-
mo ar profesijos dvasiniai šarlatai
nei raudonąją tironiją, iš arti ar toli,
jaučia tik odos paviršiumi, todėl
jiems lengvai įmanoma "dententė",
"koegzistencija", "dialogas", "bend-
ravimas", "bendradarbiavimas" ir
prisiitaikymas.

Manytina, jog būtų pasitarnaujama
tikslėniam mūsų žvilgsniui ir save
ir intelektualinį pasaulį, jeigu Aloy-
zo Barono pastarieji politiniai-filo-
sofiniai rašiniai, liečią Lietuvai ir ko-
munizmą, būtų išleisti atskiru rinki-
niu.

Kad kūrėjai, ar kultūrininkai apskri-
ritai, nebūtinai turi būti naivūs pasi-
metėliai politinėje srityje bei ideolo-
giniame susirėmime su komunistine
pseudo-ideologija, įrodo ir Birutė
Kemežaitė savais kovo mėn. straips-
niais NAUJENOSE "Tautos Savižu-
dybės Puoselėtojai". Ten ji drąsiai,
atvirai sugriauša poros mūsų iš-
mesnių kultūroščių: K. Railos ir
K. Bradūno - DRAGUO skiltyse pa-
statytus pirm-kultūrinius kortų na-
melius. Kaip gabi šeimininkė svogū-
nų, vieną lukštą po kito ji mulkštėna
"kultūros pirmumo" pretenzijas, iki
skaitytojo nosi pasiekia nebeužslėp-
iamas tautinio pasidavimo tvaiskas.

Savaime suprantama, kad nulukš-
tentas svogūnas nėra malonus nosiai
ir dažnai išspaudžia ašaras, tačiau
tai nereiškia, kad svogūną dėl to tu-
rime vadinti apelsinu. Juo daugiau
dalykų vadinsime tikraisiais vardais,
juo greičiau supaisysime, apie ką
ir su kuo kalbame.

(Bud daugiau)

PANAMOS KANALAS

B. JABLONSKIS

Po II-jo Pasaulinio karo Afrikos
ir Azijos tautos, gavusios nepriklausomybę, ėmė sekti Sovietų Sąjungos
pavyzdžiu. Jos nusavino buvusių kolonistų ar kitų laisvųjų valstybių nuo
savybės. Šis blogas paprotys prigijo
ir Pietų Amerikos ekonomiškai silp-
nas valstybės. Nei pasirašytos sutar-
tys, nei idėti pinigai į šių valstybių
ekonominį išvystymą neapsaugojo
nuo nusavinimo.

Panašiai atsitiko ir su Panamos
kanalu. Pagal 1903. XI. 18 pasirašytą
sutartį, kanalas, su jį iš abiejų pu-
srių supančia žemės juosta, buvo pri-
pažintas JAV nuosavybe. Pats kana-
las yra 50 mylių ilgio. Jį valdė bendi-
rovė su 11,564 tarnautojais. Jo apsa-
ga buvo pavesta Amerikos kariuome-
nei.

Nicaragua prez. Anastasio Somoza
Debayle Copley korespondentui H. J.
Taylerui pasakė, kad šiuo metu yra
ramu tik kanalo zonoje. O kaimyninė-
se Panamos valstybėse yra labai vei-
klūs Castro partizanai. Jie mėgino iš-
siveržti į Nicaragą net 22 kartus.

1974. XII. 27 partizanai nužudė 3
Nicaragua valstybės sargybinius, o
šeimininką su 35 žymiais svečiais,
Kalėdų vaišių metu pagrobė. Vaišės
buvo surengtos Amerikos ambasado-
riui T. B. Sheltonui pagerbti. Įkaitus
paleido tik tada, kai į Kubą nukraidino
14 Castro auklėtinių-partizanų.

Taip pat prez. Somoza smulkiai pa-
pasakojo apie Castro ir kitų raudonų
jų planus kanalui užimti. Jie laiko,
kad dabar atėjo patogio proga. Pirmia-
sia jie siekia Panamos valstybėje
sukelti anarchiją, o vėliau iškelti rau-
donąją vėliavą. Castro laivynas gabe-
na partizanams maistą, ginklus ir
žmones. Jis naudoja Kubos La Colma
uostą. O aprūpinimas iš oro eina iš
stipriai saugojamos sovietų karių sto-
vyklos, esančios prie San Julian, 90
m. nuo Havanos. O iš Key Breton pu-
siasalo, sovietų pastatytos galingos
radio stoties sklinda propaganda Pie-
tų Amerikai. Dieną ir naktį P. Ameri-
kos komunistai kur šomi prieš jų val-
stybių valdžias. Jie gauna patarimus

Chicago Spaudos Klubo susirinkimo dalis dalyvių. Susirinkimas įvyko š. m. balandžio 25. ir praėjo dar-
bingoje nuotaikoje. Buvo aptartos ateities veikimo gairės. Ateityje numatyta kas mėnesį šaukti susirinkimą,
paruošiant trumpus referatus ir įjungiant aktualius einamuosius reikalus. Nuotrauka C. Genučio

kaip vykdyti aukštų pareigūnų, užsie-
nio diplomatų ir žmonių vedėjų gro-
bimus.

Costa Ricioje kubiečiai apgyvendino
komunistą Julio Sunolą. Artimiausia
jo pagalbininkė ir bendradarbė yra
Panamos komunistė Thelma King. Ji
pasijūmė 1964 m., kai kanalo juos-
tose riaušijose buvo nužudyti 4 A-
merikos kareiviai. Ji sukurstė riau-
šes, nuvedė partizanų ir kanalo zoną
ir riaušėms vadovavo.

Panamos valstybė turi 1,5 mil. gy-
ventojų. Jai grėsoma ir iš vidaus ir
iš kaimyninių valstybių. Manoma, jei
Panama neturėtų tokių kaimynų, kaip
Costa Rica ir Columbia, jai ir kana-
lui negrėtų pavojus. Komunistų už-
mačios nesiriboja vien Panama. Da-
žnai jie nužudo žmones ir gretimame
El Salvadore.

Raudonieji buvo sukurstę sukilimus
ir kitose kaimyninėse valstybėse -
Gvatemaloje ir Hondure. Ir Panamos
valdžios žmonės sudaro tam tikrą ko-
munistams palankią grupę, kuri patį
kraštą pavertė politinėmis džiunglėmis.

Dr. Arnulfo Arias 1968. V. 12 buvo
išrinktas Panamos prezidentu. Ta-
čiau jį greit nuvertė brig. gen. Omar-
sas Torrijos Herrera (armijos vadas
O kai jis iškelia į Meksiką arklių
lentynėms, jo varžovai perėmė vald-
žią. Patyręs apie įvyki, tuojau grįžo
ir valdžią atsiėmė.

Torrijos irgi simpatizuoja komu-
nistams. Ir dėl to jie patį palaiko. O jo
užsienio reikalų ir darbo ministeriai
yra tikri komunistai, kurie veikia pa-
gal Maskvos nurodymus.

Kanalas yra naudingas Pietų ir Šiaurės
Amerikai. Jis ir toliau turėtų š.
Amerikai priklausyti, nes ji yra iška-
susi ir pačią Panamos valstybę sukū-
rusi. Tačiau jos tvaryns atsuko jai
nugarą ir susidėjo su raudonaisiais.
Pramoningai Š. Amerikai kanalas
labai svarbus, nes amerikiečių lai-
vams tai artimiausias ir greičiausias
jūrų kelias. Jis jungia Pacifiką su At-
lantu. Peru ir Čilės valstybės net 80
% savo dirbinių plukdo šiuo kanalu.
Administracija tikėjosi, kad Kongre-
sas sugebės raudonųjų kėslus su-
laikyti ir Castro partizanus sustabdyti.
Deja, kaip paprastai, Kongreso
veikla reiškėsi tuščiomis kalbomis
ir ilgais ginčais, kurie nieko nepadė-
jo kanalo padėčiai sutvarkyti.

JAV valdžia negavusi reikalingos
Kongreso pagalbos, sutiko kanalą pe-
leisti Panamai. Tik jo apsauga ir to-
liau paliekama Amerikos karinėms
jėgoms, kurios pastoja kelią sovietų
jėgoms išsigalėti. Bet ir šiuo atveju
komunistai nesustos stiprinę savo
veiklą prieš Amerikos karinę apsaugą.
Jie sugebės ir jos atsikratyti.

Tuo susitarimu Amerika prarado
kanalo globą. Taigi ir naujoji kanalo
sutartis nėra grantija, kad kanalas
(Nukelta į 11 psl.)

JAV Reorganizacinė apygardos val-
dyba š. m. balandžio 27 d. Tautinio-
se Namuose buvo sušaukus Liet.
Bendruomenės apylinkių ir organiza-
cijų atstovų suvažiavimą, kuris buvo
gausus, sklandus ir darbingas. Vaka-
re tose pačiose patalpose įvyko vaka-
rienė, kur dalyvavo virš 200 sve-
čių. Nuotrauką junginys C. Genučio

Ne Su VLIKu, Bet Už VLIKą...

P. STRAVINSKAS

Šiandien, kada VLIKo vadovybė vi-
siškai pasimetė ir nesusigaudo, kas
tas jos atstovaujamas VLIKas yra,
tenka mums noromis ir nenoromis
pasisakyti spaudoje prieš tokią pasi-
metusią VLIKo vadovybę.

Mes esame pažiūros į VLIKą, kaip
tautos atstovybę. Tos pažiūros į
VLIKą laikėsi ir VLIKo vadovaujan-
tieji veikėjai, iki Dr. A. Trimako,
buv. VLIKo pirmininko ir gero mūsų
teisininko bei nepalaužiamų principų
vyro, mirties.

Nuo jo išsiskyrimo su VLIKu ir
su mumis visais, o be to dar ir nuo
VLIKo netekimo kitų stiprių teisinių
jėgų (jo veikėjams irgi mirus arba
dėl senatvės iš jo veiklos išsijun-
gus), VLIKas palaipsniui menkėjo sa-
vo veikla ir pasimetė savo teisiniuo-
se pagrinduose.

Gestant VLIKo vadų ir veikėjų tei-
sinei sąmonei, nesuvokiant to, kas
VLIKas yra pagal teisę (to, kad jis
pagal teisę yra tautos teisinė atsto-
vybė), VLIKas pateko į visokių mūsų
pseudo - veikėjų įtaką ir taip "nusi-
vlikino", kad jo vadovybės žmonės
ėmė skelbti jį kažkokia mūsų išei-
vos lietuvių, o ne Lietuvos (valstybi-
nės) tautos atstovybe, koks jisai iš
tikrųjų yra ir kokio mums tikrai
šiandien reikia.

Prie taip "nusi-
vlikinuso" VLIKo
prisišlijo irgi pasimete PLB ir
JAV LB vadai ir veikėjai, net ir
toks, ana, pseudo-veikėjas Raila, de-
šimtimis metų reiškėsis tam tikro-
je mūsų spaudoje antvilkine veikla
ir dabar ja besireiškias mariojoni
"Drauge". Jie nuvedė VLIKą visai
klaidžiais keliais.

Pagal seną ir teisingą pažiūrą, ku-
rios laikėsi VLIKo vadovybės žmo-
nės anksčiau, VLIKas buvo teisinė
Lietuvos tautos atstovybė, analoginė
Lietuvos Tarybai, kuri pasiskelbusi
vienintele tautos atstovybe savo 1918.
II. 16 nutarimu (mūsų įprastu vadin-
ti Nepriklausomybės Aktu) atstatė
Lietuvos valstybę, o 1918. XI. 13 d. jos
paskelbtąja laikinąja valstybės kon-
stitucija, pasiėmusi vykdyti aukščia-
siai valstybės valdžią ir faktiškai
suorganizavo pačią valstybę.

Štai tokios teisinės galios yra ir
mūsų VLIKas. Tai yra labai garbin-
gas mūsų politinis ir kartu teisinis
organas, kompetentingas reikšti
ir vykdyti tautos politinę mintį arba
valią, gali teisės būdais ir priemo-
nėmis kovoti dėl Lietuvos išlaisvini-
mo tarptautinėje plotmėje, kur nie-
kas kitas negali jo pavaduoti. Tokio
organo mums reikia ypač šiandien,
kada tenka tautos vardu jam atsilipti

ti į kitų valstybių kėslus pripažinti
Lietuvos valstybės aneksiją į Sovie-
tų Sąjungą galiojančiu teisės aktu.

VLIKo vadovybei pasimetus ir dėl
to negalint atlikti VLIKo uždavinių
egzilyje, mes pasisakome prieš ją,
o kartu ir prieš VLIKą tokį, kokį ta
jo vadovybė mums ir visam pasaui
reprezentuoja, t. y. - prieš "nu-
vlikintą", nuvertintą, sumenkintą, iš
tautos atstovybės tik kažkokia išei-
vos lietuvių atstovybe ar kokia eili-
ne visuomenine organizacija, tautos
atstovauti visai negalinti draugija
padarytą ir mums visai nereikalin-
gą VLIKą. Mes, priešingai VLIKo
vadovybei įrodinėjame ir skelbiame,
kad VLIKas yra didelės teisinės ga-
lios organas, didžiai garbinga visos
mūsų valstybinės tautos (visų Lie-
tuvos žmonių, ne tik lietuvių, bet ir
nelietuvių), kaip valstybinės bend-
ruomenės (Staatsgemeinschaft) at-
stovybė, kompetentingos visos var-
du, santykiuose su kitomis valstybė-
mis ir tarptautinėmis institucijo-
mis daryti teisinius valios pareiški-
mus.

Nežiūrint tai, kad mes VLIKą, kaip
tokį, labai svarbų ir garbingą mūsų
politinį, o kartu ir teisinį organą gi-
name, netgi ir nuo jo pasimetusios
vadovybės, kuri jo esmės, jo teisinio
statuso, jo teisinės prigimties ir dide-
lės apimties komplikacijos, deja, ne-
supranta ir dėl to jį nuvertinusi veda
jį klaidžiais keliais, atsiranda mūsų
se tokių, kurie daro mums priekaiš-
tu, kad mes VLIKą "įžeidžiame", kad
jį "niekiname" ir pan.

Toki visiška neteisėną priekaiš-
tą mums mes griežtai atmetame ir
pareiškiame, kad mes VLIKą ir jo
garbę kaip tik giname, o ne darome
ką priešingo.

Jeigu tie, kurie daro mums tų prie-
kaišų, dabartinę VLIKo pasimetusią
vadovybę laiko VLIKu, tai mes prisi-
pažįstame, kad nesame su ta VLIKo
dabartine vadovybe, atseit su tuo
VLIKu, koks jis dabar yra, esame už
tą VLIKą, koks jis yra pagal teisę ir
koks jisai gyvenime turi būti.

Štai, kokia prasme mes ir sakome,
kad mes NE SU VLIKU, BET UŽ
VLIKĄ.

Pastaba: Šia proga norime betgi
pastebėti, kad mes, matydami dabar-
tinis VLIKo vadus ir veikėjus netei-
sininkus, pasimetusius, nekaltiname
jų asmeniškai, nes jie, nebūdami tei-
sininkai, VLIKo teisiųjų pagrindų ir
jo teisinės galios gal gi nesupranta
ir negali suprasti dėl stokos teisi-
nio žinojimo. Čia bus kalti, greičiau-
sia, VLIKo teisininkai, kurie, paži-
dami teisę ir žinodami VLIKo teisi-
nius pagrindus, jų neryškina ir lei-
džia savo kolegomis, šiems VLIKo
vadams ir veikėjams neteisininkams
daryti stambias teises klaidas, aiš-
kinant VLIKo teisingą problematiką,
ypač gi iškreipiant VLIKo, kaip tau-
tos atstovybės, teisinę prigimtį. Gal
gi būsime kalti ir kiti Lietuvos teisi-
ninkai, kurie per mažai rašome VLIKo
teisiniais klausimais mūsų spau-
doje.

LAISVOJI LIETUVA

2618 WEST 71 st STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629
Tel. 476-3371 ir 839-5531

Second class Postage paid at Chicago, Illinois, Published bi-weekly on Thursdays by Lithuanian Regeneration Association.

Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis. Redaguoja Redakcinė Kolegija: K. Dirksis, St. Jakubickas, J. Juodis, J. Miškinis, K. Oželis, A. Rimas, K. Rūkas, V. Semaška, K. Tautkus, J. Virbalis ir P. Žičkus. Įgaliotas leidėjas ir Kolegijos Pirmininkas V. Šimkus.

Įvairių autorių straipsniai skelbiami LAISVOJE LIETUVOJE nevisada reiškia redakcijos ar leidėjo nuomonę. Rankraščiai redakcijoje nesaugomi. Gražinami tik iš anksto susitarus. Prireikus, rankraščius redakcija trumpina ir juos taiso savo nuožiūra.

Redakcija veikia nuo 10 val. ryto iki 5 val. p. p. Ketvirtadieniais nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. p. p. Prenumerata metams 8 dol. Atskiras nr. 30 ct.

Subscription per year 8 dol., 30 ct. per copy.

Kad Nebūtų Tyruose Šaukiančio Balsas

P. ŽIČKUS

Išėjimo gyvenimo realybė diktuoja mums, jeigu dar nesame praradę prigimtos sąžinės: mylėti savo tėvus, brolius ir seses lietuvius. O jeigu dar norime padėti savo tėvynės išlaisvinimui iš okupanto vergijos, turime burtis vieningam darbui, atmetant visokius politinius, religinius o svarbiausia, ambicingus skirtumus. Šiame darbe, kadangi norime kiek galima ilgiau palaikyti lietuvių, turime atsakyti vienos iš pagrindinių negerovių – bet kokia kaina savos ambicijos, kad tik aš ir mano srovės žmonės turi vadovauti visai mūsų veiklai. Tik susiskaldymas ir nesutarimai veda prie pralaimėjimo. Romėnai sakė, jog norint užvaldyti ir užkariauti kitur, pirmiau reikia juos pačius suskaldyti, o tada galėsi su jais daryti ką tik nori. Mes tokio liuksuso sau – susiskaldymo – negalime leisti.

Galime kartais pasiginčyti dėl veiklos būdų ir priemonių, nes jos turi būti diskutuojamos, bet negalime norėti bet kokia kaina primesti savo valią kitiems. Gyvenimo realybė diktuoja mums, kad reikia ieškoti susitarimo ir susikalbėjimo, o ne primetimo savo valios visiem. Nereikia ieškoti blogybių ir kaltės tik pas kitus, o lygiai reikia pažvelgti ir save pačius. Gerai pažvelgus, pamatysime, kad mes esame ne geresni už kitus, o gal dar blogesni.

Nesutarimų atgarsiai vienoje vietoje greitai persimetą ir kitur. Nenorėkime, kad tos blogybės išplistų. Chicagoje atsiradimą kelių bendruomenių kaltę turi priimti tie, kurie panoro primesti savo valią ir diktuoti kitiems. Visokie kaltinimai kitų, bendros lietuviškos veiklos reikalų nepataiso. Šio skaldymo kaltininkai visiem yra gerai žinomi, todėl mes jų neminėsim. Tik mes apeliuojame į juos, kad vardan Lietuvos laisvės siekimo, jie atsisakytų skaldymo darbo. Mes nori-

me tik vieno, kad mes visi iki vieno dirbtume mūsų visų tikslui – Lietuvos išlaisvinimui ir lietuvių palikymui. Jeigu kartais ir pasitaikytų, kad rinkti pareigūnai gali būti silpni darbe arba ir ne mūsų srovės, nerverskime jų, o padėkime jiems, kad mūsų organizacijos stiprėtų, o nebūtų griauamos. Juk jeigu organizacijos nariai išrenka savo vadovybę, tai reiškia, kad jie pasitiki ja. O jeigu jau pasitaikytų, kad jie nesugebėtų ar būtų silpni išrinktom pareigom, padėkim jiems, o jų kadencijai pasibaigus, išrinkime kitus, kuriuos manytume esant tinkamais. Dabartinis mūsų skaldymosi reikalas yra ne nesugebėjimo eiti pareigų, o kieno tai noras primesti savo valią kitiems.

Taigi visokios kombinacijos prieš organizacijas yra negatyvus darbas ir kenkimas bendram lietuviškam reikalui ir lietuviškai veiklai. Net ir Amerikos konstitucijoje yra numatytas teisinis kelias rinktiems pareigūnams pašalinti, bet ne ekstra sušauktu susirinkimo keliu.

Todėl vietoje puolę per spaudą ir kitais keliais kitus, paieškokim bendros kalbos, kuri duotų gerus rezultatus. Jeigu to nedarysime, Lietuvos okupantas ir jo bendrininkai tik džiaugsis tokia mūsų veikla. Ir mes vis dar norėtume tikėti, kad doras lietuvis ne norės padėti mūsų priešam. Todėl ne padėkim jiems.

Mes apeliuojame į visus geros valios lietuvius, atmeskim nepasitikėjimą ir neapykantą vieni kitiems, o svarbiausia nereikalingas ambicijas. Nuosirdžiai ištieskime brolišką ranką ir eikime kartu. Tegul mūsų šis balsas nebūna tyruose šaukiančio balsu, o randa atgarsį lietuvių širdyse. Tada visos mūsų veiklos negerovės išnyks. Vardan tos Lietuvos vienybės težiדי.

Apie lietuvių Vienybę

K. KYGA

Vienybė yra suprantama, kada kitų žmonių idėjos, įsitikinimai ir pažiūros nėra kritikuojamos, smerkiamos, bet išklausomos ir toleruojamos. Vilkas avių tvarte nei vienybės, nei solidarumo nepripažįsta. V. Vokietijoje, stovyklų laikais, lietuviai išėviai ar tremtiniai dar laikėsi šio klos tokios vienybės ir tautinės drausmės. Tačiau, kai Lietuva buvo komunistų okupuota, Amerikos lietuviai nuo pirmosios dienos lietuviams komunistams užtenko duris, nes pastarieji garbino ir rėmė diktatoriaus Stalino tėvynės pavergimą. Ir mums tenka vadovautis tuo pačiu principu,

nes lietuviai "bendradarbiautojai" ir "tiltų statytojai su kraštu", negali būti vienoje stovykloje, nes jų svarbiausias uždavinys – griauti išeivijos kovos sąjūdžius, laisvės siekiančius organus. Gana sunkus ir platus klausimas, reikalaujantis labai rūpestingos studijos, kur nuves prasidėjusį idėjinį lietuvių išeivijoje persiorientavimą ir skilimą į du skirtingus ir vienas kitam priešingus frontus: tautai iškovoti laisvę ir prisitaikinti prie okupanto įvesto režimo. Jau šiandien reikia susirūpinti Bendruomenės prasidėjusiu aišėjimu, jos vadovų (samdytų ar parinktų) nepa-

Reorg. L. B. Vidurio Vakarų Apygardos vadovybė.

Nuotrauka C. Genučio

Juoza Valiušaitį palydiejusieji į kapus – giminės, bičiuliai bei draugai, Stamford, Conn.

Nuotrauka L. Tamošaičio

žabotos ambicijos pragaištingumu, kurie ne tik skilimą plečia, bet dar turi drąsos Amerikos Lietuvių Tarybą "sutvarkyti" ir paimti savo globon. Lietuvių išeivija jau negali likti abejinga, vykstanti skaldymo procesą praleisti tydomis, bet kol dar yra kiek laiko, reikia skubiai veikti, nes po Pabaltijo pavergimo įteisinimo, Pasaulio Lietuvių Bendruomenė lengvai gali pasidaryti Tarybinės Lietuvos kolonija užsienyje. Jaudinomės ir tikėjome, kad lietuvių išeivių vienybės ir sugyvenimo skaldymas "sveimos rankos". Taip tik atrodo iš paviršiaus iš pirmo žingsnio. Realiam gyvenime tokių reiškinų pasitaiko, bet mūsų atveju yra visai kitaip. Kas geriau ir giliau į padėti gilina, daro palyginimus, randa, "skaldymo ir kiršinimo" paslaptingumą be pagrindų.

Tenka trumpai sugrįžti į praeitį, pasiekti nors pirmą okupacijos laiko tarpį. Tada atsitiko lygiai tas pats, kas šiandien darosi išeivijos bendruomenės tarpe. Kiekvienam partitina pasiskaityti V. Karoso straipsnį "Lietuvių veiksmų politinė krizė", kuris dabar spausdinamas Naujienose, ypatingai nr. 91, 1975. IV. 18. Straipsnį privalėtų veiksmiai rimtai pastudijuoti. Jame yra iškelta daug sveikų ir nesulaužomų faktų, neprileidžiamas Lietuvos okupacijos pripažinimas, atskleisti didžioje Amerikoje spaudoje Valtysbės Departamento užkulisiai, ypatingai sekr. H. Kissingerio "detentės šildymai" ir prisitaikyti mai prie sovietų reikalavimo – paaukoti Pabaltijos valstybes. Detentės praplėtimas su komunistiniu pasauliu, pagyvino ir lietuvių išeivių tarpe aktyvesnę idėjinę kovą. Ir mes matome ir jaučiame, kaip mūsų tarpe ir pavergtoje tėvynėje idėjinės kovos stiprėjimas auga. Straipsnio autorius sako, kad: "Einant ta pačia logika, mes turime sutikti, jog pasirašius Europos Saugumo ir bendradarbiavimo sutartį, idėjinė kova žymiai sustiprės, nes įvairūs "bendradarbiautojai" ir "tiltų statytojai" iš pasyvių pozicijų pereis į aktyvias. Tą reiškinį matėme per pirmąją okupaciją kai trečiafrontininkai ir įvairūs kairiasparniai aiškiai pakrypo komunisto pusėn". Ar nesimato panašumas ir pas frontininkus? Simpoziumuose vis ieško, diskutuoja bendravimo ir bendradarbiavimo reikalus su pavergtu kraštu. Kiek spaudoje prirašoma ir vis stengiamasi išaiškinti, kad "bendradarbiavimas ir bendravimas" būtina reikla užbaigti studijuoti ir nusistatyti, kad "kultūrinis bendradarbiavimas" yra reikalingas, nes stiprina išeiviją ir atvirkščiai palaiko dvasią pas pavergtuosius brolius tėvynėje. Net ir dienraštis "Draugas" savo vedamuosiuose, kad ir gerai žinodamas ir suprasdamas "bendradarbiavimo ar bendravimo" blogas pasekas, tyčia pasmerkimo "nematoti" ir nutyli.

Laisvinimo Kovos Nesklandumai

Rokas PETKEVIČIUS

Žurnalisto Bill Anderson paskelbta nemaloni mums naujiena, kad Valtysbės Departamentas yra linkęs pripažinti Baltijos valstybes de jure Sovietų Sąjungai, pabudino mūsų laisvinimo veiksmus ir privertė susirūpinti kiekvieną padorų lietuvi.

Kokie bebūtų dėl viso šio triukšmo rezultatai, vistiek mūsų Tėvynė ir toliau lieka pavergta, nors formaliai ir nebūtų išduota okupantui. Už tai reikėtų kaltinti mūsų veiksmus, kad jie per trisdešimt metų nesugebėjo tinkamai susiorganizuoti ir pilnai išvystyti išlaisvinimo kovos.

Mano nuomone, mūsų laisvinimo veiksmiai turėjo seniai sudaryti visų komunistų pavergtų tautų komitetą, kuris suburtų per 20 milijonų šio krašto gyventojų, kilusių iš pavergtų kraštų. Tai susidarytų nemaža jėga ir tokio komiteto balsas politinėse

10-sis PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Pasaulio bei Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungų pirmininkas dr. Gediminas Balukas, sąryšy su artėjančių šių dviejų organizacijų narių suvažiavimu, buvo pereiną savaitę su kvietęs lietuvių spaudos atstovus, kuriuos smulkiai supažindino su saky-

masi greitai laiku Argentinos liet. draugiją.

Vienas iš didesnių PLGS-ALGS darbų – tai atgaivinimas "Lietuvos Medicinos Istorijos" leidimo. Šiam reikalui buvo sudaryta redakcinė komisija iš prof. J. Puzino – vyr. redak-

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos valdyba. Iš kairės: sekretorius – iždininkas dr. M. Vygantas, "Medicinos" žurnalo redaktorius dr. K. Pemkus, pirmininkas G. Balukas ir vicepirmininkas dr. V. Šaulys.

tų organizacijų iškūrimo istorija ir per šešetą dešimtmečių nuveiktai darbais.

Sąjungos užuomazga buvo Chicagoje. Ten 1913 metais buvo įsteigta Amerikos Lietuvių Doktorų Draugija. Draugija še savo profesinių tikslų, jungėsi ir lietuvių išeivijos visuomeninę ir laisvinimo veiklą. 1919 m. gydytojų pastangomis buvo įsteigta Lietuvai Gelbėti Draugija (ALD Draugijos padalinys), kuri daug padėjo moraliai ir materialiai vos tik nepriklausomybę atgavusiai Lietuvai. Draugija leido savo laikraštį "Gydytojas" 1923 m. Po antrojo pasaulinio karo į JAV atvyko gana didelis skaičius gydytojų iš Lietuvos. Lietuvių Gydytojų Draugijos pradėjo steigtis ir kitose Amerikos valstybėse. Pirmas Lietuvių Gydytojų suvažiavimas įvyko 1957 m. Čikagoje, kuriame dalyvavo ir Kanados gydytojai. Šiame suvažiavime buvo įsteigta Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjunga. Šiuo metu sąjungai priklauso 10 Lietuvių Gydytojų Draugijų: Australija (2), Kalifornija, Illinois, Michigan, New York, N. Anglija, Ohio, Kanados ir Vakarų Vokietijos. Sąjunga leidžia savo žurnalą "Medicina", kurį redaguoja dr. K. Pemkus. Žurnalas turi arti 800 prenumeratorių. Spausdinama 900 egz

Pasaulio ir Amerikos Liet. Gydytojų sąjungų jungtinė valdyba stengiasi palaikyti ryšius su atskiromis draugijomis. Ypatingas dėmesys esąs kreipiamas ir į Pietų Ameriką, kur dabartiniu metu yra susidaręs nemažas skaičius lietuvių gydytojų. Tiki-

toriaus, prof. J. Meškauskas, H. Bražaičio, K. Pemkaus, V. Avižonio, V. Šaulio ir kitų. Istorija bus apie 400-500 puslapių dydžio. Leidimo išlaidos apie 10.000 dolerių.

Šalia savo profesinių bei mokslinių reikalų gydytojų sąjungos valdyba ir nariai tarkininkauja mūsų išeivijos kultūriniais, politiniais ir kitiems pozityviems veiksniams. Be to, Sąjungos valdyba stengiasi į savo narių eiles ir veiklą įjungti jaunesnes kartos lietuvių gydytojus, nes tai užtikrina ilgiems laikams Pasaulio liet. gydytojų sąjungos ateitį.

Tenka dar paminėti prie Illinois liet. gyd. draugijos veikiantį Moterų Pagalbinį Vientą, kuriam dabartiniu metu pirmininkauja p. Aldona Grišenė. Šis vienetas turi suorganizuoti jau 16 metų veikiantį Stipendijų Fondą, kurio tikslas padėti nepasiturintiems studentams išeiti medicinos mokslus. Iki šio laiko Stipendijų Fondui padedant yra baigę mokslus 5 gydytojai ir 2 jau bebaigę. Stipendijų Fondas yra iš viso išleides apie 12.000 dolerių.

10-sis pasaulio lietuvių gydytojų suvažiavimas įvyks š. m. gegužės 24 – 25 d. d. Sheraton – Chicago vieš butyje.

Suvažiavimo išvakarėse 7:30 v. v. Jaunimo centre, Čiurlionio galerijoje, bus atidaryta 4 dailininkų – Pagalbinio Moterų Vieneto narių dailės paroda. Dalyvaus D. Alekšienė, M. Ambrozaitienė, V. Balukienė ir A. Sutkivienė. J. Vil.

sferose būtų daug svaresnis, negu vienu mūsų veiksmų.

Tokius komitetus reikėjo sudaryti ir kituose kraštuose. Jie visi bendromis jėgomis būtų galėję kovoti už savo pavergtų kraštų išlaisvinimą. Jie būtų galėję siųsti laiškus, telegramas rezoliucijas bei peticijas valdžios atstovams ir, progai esant, pademonstruoti. Jie būtų galėję visur sutartu laiku suburti tūkstantines minias žmonių prie prezidentūrų, parlamentų bei Jungtinių Tautų būstinės, reiklauti pavergtiems kraštams laisvės. Tai būtų buvusi tikra ir pilnai išvystyta kova prieš Kremliaus imperalizmą.

O šiai kovai buvo daug gerų progų, kurios liko neišnaudotos. Pvz., kai Washingtonas ir Kremlius vaikščiojo ant karo briaunos; kai mūsų broliai kovojo su okupantu Tėvynėje; kai šio krašto prezidentas pažadėjo iš-

laisvinti komunistų pavergtus kraštus; kai po Stalino mirties okupantai su "katiušomis" bėgo iš mūsų krašto, kai Lenkijoje, Rytų Vokietijoje, Vengrijoje ir Čekoslovakijoje vyko sukilimai; kai pradėjo skaldyti Anglijos bei kitas imperijas ir teikti nepriklausomybės jų buvusios kolonijoms ir kai laisvosios Vakarų valstybės turėjo balsų persvarą Jungtinėse Tautose.

Ką tada veikė mūsų laisvinimo veiksmiai? O gi jie tuomet kovojo su Lietuvos diplomatais, o dabar kovoja su Lietuvių Bendruomene.

Mes tada irgi nesedėjome rankas susidėję statim koplyčias, bažnyčias, židinius, centrus bei rezidencijas ir tam išleidome milijonus dolerių, todėl rūpintis Tėvynės išlaisvinimu, neturėjome pakankamai laiko nei pinigų.

(Nukelta į 11 psl.)

A.A. su Juozu Valiušaičiu atsisveikina LAS New Yorko skyriaus jo idėjos bičiuliai. Iš kairės: Juozas Zaruskas, Leonas Virbickas, Janina Valiušaitienė, Marija Virbickienė ir Jurgis Juodis.

Nuotrauka L. Tamošaičio

Mūsų miellam draugui

JUOZUI VALIUŠAIČIUI

amžinybėn išėjus, vietoje gėlių prie karsto, siunčiame 35.00 dolerių auką LAISVAJAI LIETUVAI, kurią velionis nuosirdžiai rėmė.

Vilius ir Eda Bražėnai

Tauriam lietuviui ir miellam Bičiuliui
A. A.

JUOZUI VALIUŠAIČIUI

mirus, jo mylimuosius - žmoną JANINĄ, sūnų VIDMANTĄ su šeima, brolių VINČĄ ir kitus brolius, seseris bei gimines Lietuvoje nuosirdžiai užjaučia -

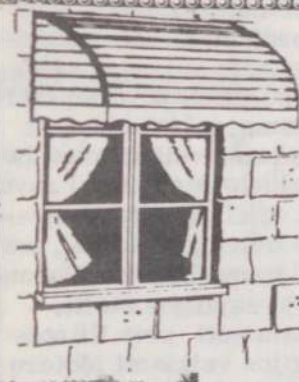
Dr. Vincas Misiulis
Alfonsas Žiedas

CONTINENTAL RESTAURANT

Genovaitė ir Jonas Malioriai

SVEIKAS LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS
NAMIE GAMINTAS MAISTAS
Greitas ir mandagus patarnavimas

3139 So. Halsted Str., Chicago, Ill. 60609 Tel. 842-9559

DURYS - LANGAI

Įvairių spalvų ir kainų. Geležies turekliai ir "aluminium siding". Naujaisi baltos emalio ir "stainless steel" žieminiai langai.
ALUMINIJAUS RYNOS (GuHers)
vanden nubėgimui. Nerūdija ir nereikia dažyti.
TVOROS - STOGELIAI įvairių medžiagų ir spalvų.

KOSTAS BUTKUS
TEL. - PR 8 - 2781

A & L INSURANCE AGENCY Income taxes
Real Estate - mortgage loans, 4645 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.
60609 Tel. 523 - 8775 Notariatas

Aleksas LAURAITIS

SAVININKAS
Turime gyvybės draudimus nerūkantiems pigesnėmis kainomis, ligoninių, nenutraukiamų pajamų, automobilių vairuotojams nuo 16 iki 80 metų, nuo gaisrų ir visus kitus draudimus.
PILDOME INKOMTAKSU blankus

TRYŠ SEIMOS GENERACIJOS APTARNAUJA MŪSŲ KLIENTUS!

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

Cordoba 2-Door Hardtop 4030 SOUTH ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE 847-1515
CHICAGO'S OLDEST CHRYSLER-PLYMOUTH DEALER
Selling Chrysler Products Since 1933

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

Neribota garantija iki sustuvėjimo. Ratlankiai (Wheels)

Taip pat atliekamas ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas ir kiti patarimai.

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59th St., Chicago, Illinois, 60629.
Telef. GROVEHILL 6-7777. Val. kasdien 7 v.r.
- 7 val. vak., šėst. 7 v.r. - 3 v.p.p. Sekmadienį - uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas Mikas ČESAS

Atsisveikinimas Su Jonu Vaideliu

Paskutinį kartą buvau susitikęs a. a. savo gerą bičiulį Joną Vaidelį LB Marquette Parko apylinkės susirinkime balandžio 6 dieną. - Jaučiuosi geriau, negu anksčiau, - atsakė jis į mano klustelėjimą.

Ir kas galėjo tikėti, kad šis tvirtas Panemunio ažuolas iš gražiosios Zapyškio apylinkės, taip staiga ir netikėtai virst svetimoje žemėje, prie kurios jis niekaip nepajėgė pritapti. Jam ir visas gyvenimas atrodė laikinas: vis dar tikėjosi grįžti į savo pamiltą kraštą, nes ažuolas taip ir nebuvo giliai įleidęs savo šaknų Čikagoje. Jis - tikras savo žemės grumstelis, per prievartą išmestas ne savo žemėn. Jam vi sas gyvenimas buvo - lietuviškas rašytas žodis.

Iš plunksnos velionis ilgesnį laiką gyveno ir Nepriklausomoje Lietuvoje. Buvo redakcijų narys ir laisvas žurnalistas, vienas iš pirmųjų Lietuvoje gavęs Žurnalistų Sąjungos pažymėjimą.

Pirmosios bolševikų okupacijos laikais, a. a. Jonas buvo plunksną visai numetęs šalin. Vokiečių pavergimo metu velionis vėl šį tą rašinėjo, ne vieną kartą iš savo gimtojo Zapyškio, su kuprinėle ant pečių, su savo rašiniiais portfelyje, pėsčias aplankė lietuviškų laikraščių redakcijas Kau-

ne. A. a. Jonas labiausiai buvo pamėgęs lietuviškos spaudos parodas. Šun-ku būtų šiandien tikrai pasakyti, kiek jis tokių parodų buvo suorganizavęs. Vien tik Bendruomenės skelbtais Spaudos mėnesiais, jis, Apygardos Valdybos kviečiamas, suruošė bent trejetą. Parodoms ruošti velionis buvo kviečiamas net į Kanadą.

Jis vienas susirinkdavo jam reikalingus eksponatus, jis vienas pasirūpindavo ir spaudoje reklama apie būsimą parodą. Neretai, atsikėlęs ankstyrytą, nugalbendavo pranešimus į abiejų dienraščių redakcijas.

Jau gana seniai mums pranešė, kad a. a. Jonas sunkiai sužeistas eismo nelaimėje. Skubiai nuvykome lankyti. Mus pasitiko jis pats su sugip-suotosiomis ir pakeltomis aukštyn rankomis. Kur jis tau nurims lovoje! Mus pritrenkė visa jo išvaizda ir pabalęs veidas. Ta pati šypsena lūpose ta pati gyvybė kalbėjo. Mes padėjome ant stalo atvežtus laikraščius, klausdami, kokius puslapius jam atversti. Jis nuosirdžiai nusijuokė: jau, girdi, man atnešė laikraštį. Pradžioje nežinojo ką su juo daryti, nes rankos buvo neveiklios. Bet jis rado būdą: su burna mėgino atsiversti kitą lapą ir jam tas pavyko. Ir iš džiaugsmo pabučavo laikraštį.

Ta velionio meilė spaudai man primena vieną didžiųjų lietuvių, lietuviškos spaudos šulį šiame krašte, tai kun. Miluką. Jis yra pasakęs ir užrašęs, kad jam nemalonu nei salėse, nei puošnioje draugijoje: jam maloniausia tarp dulkių, spaustuvėse, kur kyla spausdintas žodis.

Jo lietuviškumas buvo besąlyginis, susijęs su nepaprastu teisingumu, atvirumu, draugiškumu ir gera nuotaika. Mėgo jis draugystes, didesnes ir mažesnes, bet didesniai būry ne - mėgdavo: ar tai varžymasis, ar nenoras užbėgti kitiems už akių? Tačiau artimųjų būrelyje jis dažnai prabildavo, savo giedria nuotaika užkrėsdamas ir kitus. LB Apygardos Spaudos - Informacijos komisijai posėdžiuose jis, paprastai, būdavo pirmas. Tai parodo jo didelį pareigumą ir tautos reikalų supratimą. Vėliau mūsų susitikimai gerokai prarėtėjo, ypač kada a. a. Jonas pradėjo nuolat dirbti "Sądaros" redakcijoje, o, ypač, kai

išsikėlė gyventi toliau, į Willow Springs.

Užgeso jo besišypsanti akys. Iš sustingusių pirštų iškrito žasies plunksna. Jis daugiau jos nepadažys mėlyname ar juodame rašale, nes rašalas pavirto į dulkes ir apibers jo paskutinį mažitį nameliukštį.

Mielas Jonai, amžinas Bičiuli! Jei-

BARBARAI SIAUTĖJO

Šv. KAZIMIERO KAPINĖSE

Nežinomi piktadarai lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse sunaikino apie 400 paminklų. Nuotrauka A. Šeštoko

Ir vėl lietuviams skaudi žinia. Neišaiškinti barbarai Chicagoje, balandžio mėn. iš 27 į 28 d. naktį, sunaikino 400 paminklų Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Tą naktį smarkiai lijo. Kapinių visiška tamsa leido saugiai dirbanti vandams, naikinti paminklus. Paminklai išgrauti, kryžiai ir skulptūros sudaužyti. Vaizdas lyg po žemės drebėjimo. Ima šurpulys, žvelgiant į paminklų suverstas eiles, krūvas. Tai baisus išniekinimas lietuvių amžinojo poilsio vietos, ramybės besilsiančių artimųjų.

Šv. Kazimiero lietuvių kapinės Chicagoje buvo lietuvių pasididžiavimas. Išoriniai gražiai tvarkomos.

Erdvios. O prieš keletą metų LB Pasauliečių teisėms apsaugoti Šv. Kazimiero lietuvių kapinės komitetas, vadovaujamas energingo pirmininko Algio Regio ir tų kapinių sklypų savininkų draugija, vadovaujama čia gimusios lietuvis Lottie Giedraitienės vedė sunkią ir ilgą kovą už šių kapinių lietuviško bruožo ir katalikiškų bei tautiškų tradicijų išsaugojimą. Kovota ir su kapinių administracija, norint apsaugoti paminklus nuo sužalojimo tvarkant kapines ar laidojant mirusius. Pasielkta ir laimėjimų. Išlaikytas pagarbus mirusiųjų laidojimas, atstatytas lietuviškas kapinių

(Nukelta į 5 psl.)

Gelės

VESTUVĖMS, BANKETAMS, LAIDOTUVĖMS IR KITOKIOMS PROGOMS

BEVERLY HILLS GĖLINYČIA

4443 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629

Gene & Barbara DRISH

Tel.: 778 - 0833
778 - 2424

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
- TEVAS IR SŪNUS -

TRYŠ MODERNIOS KOPLYCIOS:

2533 West 71st St. Telef. GROVEHILL 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNHALL 3-2108-09

AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2514 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
10228 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, ILL. 974-4410

PETRAS BIELIONAS

4948 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-8401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YARds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARds 7-1136-1139

VASAITIS - BUTKUS

1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

TVERAS - JEWELRY

DEIMANTAI, ŽIEDAI,
LAIKRODŽIAI IR KITOS

BRANGENYBĖS

2646 West 69th St., Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-1941

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

Kalba lietuviškai

Naujoje vietoje
2618 West 71st St., Chicago, Ill. 60629

Tel. 737 - 5149

Tikrina akis, Pritaiko akinius ir "contact lenses"
Valandos pagal susitarimą.
Uždaryta trečiadieniais

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Albina KAŠIUBIENĖ

TU

Tu atskridai manęs lankyti,
Atvežei kvapą mūsų šilų,
Ir juodą duoną kasdieninę,
Ir taką nueitą vargų.

Tavosios rankos apkabino,
Ir ašaros vilgė akis,
Širdis krūtinėj šokt mėgino,
Ir suklupau aš pas duris...

Dar žymi retežiai Tau ant rankų,
Kaip dėjo priešas grandines,
Tava širdis ir meilė vaiko,
Tave per amžius guos ir ves.

Ves per erškėčiais bertą taką,
Per pievą žydinčią gėlėm,
Nes ta širdis tik meile plaka,
Ir svyra pievos pradalgėm.

Tu atskridai manęs lankyti,
Padangę liesdama malda,
Per debesėlių miglą pilką,
Jutai kelionė neilga.

Nematė Tavo akys miestų,
Nei šviesų žibantių languos,
Klupai Tu sūnų apkabinus,
Ir dukterį glaudei namuos.

O, motinėle, nėra žodžių,
Trūksta dainų Tau apdainuot,
Švieski šalia Tu savo grožiu,
Ir leisk Tave mylėt ir guost!

Vainikų pynei gražiausią žiedą,
Išrink, kaip atpildą nuo mūs,
Tau ašaros tegul nerieda,
Nes Tavo meilė amžiais bus.

Būk Tu svečiuos, pasilik visai,
Kol Nemunas juos šalį laisvai!
Pasaką man seki ką ošia pagiriai,
Kaip ilgis laisvės broliai lietuviai!

Tu lyg brangus daiktas, lyg namų ugnelė,
Kurį nenorėjai apleist gimtą šalį,
Liko mūsų pėdos ten takuos įmintos,
Ten žydėjo gėlės laisvom rankom skintos.

Tu kalbi be žodžių ir tyliai alsuoji,
Tu tėvynės kančią sau padovanoji.
Verkė broliai, sesės, mirko krauju drobė,
Pilkie debesėliai dangų tyliai gobė.

Mirė partizanai, kaip lapeliai krito,
Linko Tavo keliai ant kieto granito.
Kai ginkluoti broliai Sibiran lydėjo,
Tavo lūpos malda Viešpačiui sudėjo.

Kad gyvi išliktų, nemirtų skausmuose,
Vis meldeisi likus nemigų sapnuose.
Tiesei Tu ir tiltą per plačias marias,
Čia tremty išklydę laukėme Tavęs.

Šiandien blaško sūnus, vėjai svetimi,
Tu, brangi motule, tik atleist gali.

visokeriopa laisve, tat būtų neatleisti nas nusikaltimas, jei šeimos, o ypač lituanistinės mokyklos ir organizacijos neparuostų jaunesniosios kartos kovai už tautos Laisvę, už tėvų žemę ir Lietuvos valstybės atstatymą. Mes nešame atsakomybę prieš tautą ir jaunesniasias kartas. Nepaniekinkime savo laisvės prieš mirtingą priešą, tautos naikintoją - Lietuvos okupantą Lietuvos Motinos, mes esame ipareigos iškiepyti jaunimui, kad jis besimokydamas lietuvių kalbą ir jos istoriją, išiklausytų ir išgirstų iš Li-

MEILĖS ELIKSYRAS Praėjo Su Dideliu Pasisekimu

Jurgis JANUŠAITIS

Chicago lietuvių opera savo devyniolikąjį sezoną sėkmingai baigė su Geatano Donizetti "Meilės Elik-syru". Visi trys spektakliai - balandžio 19, 20 ir 26 d. d. praėjo su dideliu pasisekimu, nuoširdžiai pradžiu-gindami arti pusketvirto tūkstančių žiūrovų - operos lankytojų.

Mūsų stipriosios vokalinės pajėgos - solistai Margarita Momkienė, Stefan Wicik, Gina Čapkauskienė, Algirdas Brazis ir Arnoldas Voketaitis sukūrė su giliu įsijautimu, puikia vaidyba ir gražiu dainavimu savus vaidmenis pasigerėtinai, o Operos choras pasirodė toks vaidybiniai ir vokaliniai stiprus, kad net muzikai lygino jį prie profesionalinių chorų.

Operos sėkmingumą užtikrino stipri maestro Vytauto Marijošiaus ranka, geras režisierius Herbert Beat-tie ir solistų, choro narių, chormeis-terių darbštumas. Pirmuosius du spe-ktaklių dirigentas pats maestro Vy-tautas Marijošius, o paskutinįjį jau-

nas, dirigento karjeros siekias asis, tentas Alvydas Vasaitis, ir šį kartą gražiai užsirekomendavęs kaip pajė-gus talentas.

Sekmadienį, balandžio mėn. 27 d., Jaunimo centre, įvyko Operos šei-mos užbaigtuviniai pietūs. Juose da-lyvavo Chicago lietuvių operos na-riai, solistai ir šimtinė mecenatų - nuolatinų operos rėmėjų.

Pobūvi pradėjo valdybos vicepir-mininkas Vaclovas Momkus, tardo-mas ačiū visiems svečiams už atsi-lankymą ir programai vadovauti pa-kviečia mūsų iškiliąjį solistą Stasį Barą. Malda, gražią ir prasmingą, prašančią Dievulio palaimos mūsų kultūriniam darbui ir jo darbininkam sukalba kun. Jonas Borevičius, S. J.

Po vakarienės - programa. Stasys Baras sveikina Chicago lietuvių o-perą pažymėdamas, kad ji devyniolik-tą kartą supina su meile ir pasidi-džiavimu dainos meilės vainiką, su

Seniausioji "Laisvosios Lietuvos" Skaitytoja

Katerina Marčiulionytė-Česlauskienė š.m. gegužės 16 d. švenčia 102 m. amžius.

Laikas skubėjo. Metų našta spaudė ir mamytės pečius. Bet Dievulio ge-roji ranka ją išvedė ilgus metus ir Katerina Česlauskienė šiais metais gegužės 16 d. švenčia šimtą antrąjį savo gimtadienį.

Ji dar guvi, viskuo besidominti. Pamilusi nuo jaunų dienų lietuvišką spaudą. O kai į jų namus ateina LAISVOJI LIETUVA, ji liepia dukrelei sėstis šalia ir garsiai visą laikraštį skaityti. Sako, reikia branginti savo gimtąjį lietuvišką žodį. Ir dėl to jos dukrelės gražiai skaito ir rašo lietuviškai.

Šią seniausiąją LAISVOSIOS LIETUVOS skaitytoją, gerą lietuvių motiną gimtadienio ir Motinos dienos proga nuoširdžiai sveikiname ir linkime dar daug gražių ir laimingų gyvenimo metų.

Pažymėtina, kad Gimimo šv. M. M lietuvių parapijos klebonas kun. Antanas Zakarauskas yra šios šeimos artimas giminaitis. Beveik kasmet aplanko ilgą amžį savo giminaitę Kateriną Česlauskienę, pasidalina dar išgyvenimais, ją paguodžia, suramina. Be abejo, ši tauri lietuvių motina, jaunutė atvykusi Amerikon, per visą savo ilgą amžių sunkiai dirbo, daug išgyveno, daug pakėlė vargo, bet Dievulio palaimos dėka ji sulaukė tokio gražaus amžiaus, kuriuo ir mes tik galime džiaugtis.

Tremties Motina.

dirigentų, solistų, choro narių, mece-natų ir visų talkininkų pagalba. Taria jiems ačiū.

Pristato garbės stalo didelį būrį svečių, jų tarpe Lietuvos generalinę Konsulę Juzę Daužvardienę, Simą Ku-dirką, maestro Vytautą Marijošių, vi-sus solistus, jauną dirigentą Alvydą Vasaitį ir kitus garbės svečius.

Lietuvos general. Konsulė Juzė Daužvardienė su dėkingumu vertina Chicago lietuvių operos darbus, ra-gina neužmigti ant pasiektų laurų, o ateinančiais metais, švenčiant JAV

(Nukelta į 10 psl.)

Stefaniya RŪKIENĖ - Sibiro kankinių motinų simbolis, kuri ne tik pati iškentėjo neapsakomas kančias, bet ir parašė 2-jų tomų veikalą, kuris liks kaip paminklas ir kitiems Sibiro kankiniams priminti.

Motinos Dienai

Marija PETERAITIENĖ

Motinos Diena JAV nuo 1914 m. švenčiama II-jį gegužės sekma-dienį; Lietuvoje nuo 1929 metų gegužės I-jį sekmadienį.

Pavasario žieduose įrašytas var-das - MOTINA. Jos vardas yra amži-nas pavasaris. Motina yra žemės bū-tybė, kuri dėl savo vaikų laimės su-geba visur tuo pačiu laiku būti. Ji gali verksti, kai yra laiminga, juoktis, kai jos širdis plyšta ir dirbti, kai ji jaučiasi serganti. Motina pirmoji perduoda meilę išvydusiam pasauli naujam žmogui. Neribota motinos meilė savo vaikui eina kartu su pasi-aukojimu ir savęs išsižadėjimu. Vai-kas, tai suprasdamas, jaučiasi saugus. Motinos meilė yra vienas iš pagrindi-nių veiksmų, kuris užtikrina vaiko ps-itiškėjimą savimi ir kitais. Nėra skausmo, kurio motina nesutiktų iš-kentėti, nei vargo, kurio negalėtų pa-kelti, kad tik jos vaikui būtų gerai. Tas motiniškos meilės jausmas api-ma ir svetimus vaikus, nes ji nori iš-gydyti net viso pasaulio žaizdas. Vie-na motina taip išsitarė: "Mes esame laikas - kokios mes, tokie ir lai-kai". Jaunimas be tikros motinos mei-lės yra, tartum, pavasaris be saulės spindulių.

Gal niekas taip jautriai motinų mei-lės nenusako, kaip mūsų poetai ir ra-šytojai:

- Motina, tu dėl mano laimės į ug-nį skrendanti plaštakė...

- Daryk tai, ką išskaitai motinos akyse ir niekados nesukelk jos liūde-sio.

- Motinos ašaros skaudžios. Nie-kad nesiseks tam, kas jas išspaudžia

- Dievas žinojo, kad bus laikai, kai mums reikės švelnių rankų ir šveli-nios širdies, kuri mus mylės. Jis at-siuntė iš dangaus visam pasauliui džiaugsmingą palaimą - tai brangią

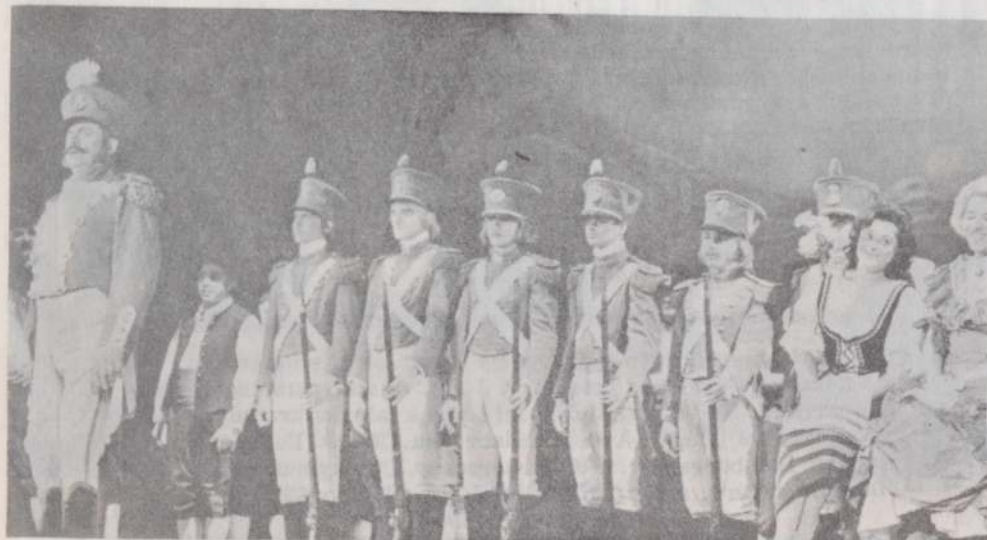
motinos meilę.

- Meilė yra dvasinis turtas, kokio nerasi nei moksle, nei piniguose. Mo-tinai didžiausias atpildas matyti sa-vo vaikus laimingus. Ji viską dėl sa-vo vaikų aukoja, o vėliau tyliai iš šio pasaulio pasitraukia. Ji ant savo ran-kų išaugino tautą ir pasaulio genijus.

Lietuvė motina mums įkvėpė tau-tos meilės nemirtingumo sielą. Ji sa-vo širdyje ir lūpose išlaikė lietuvių kalbą. Ugdant Tėvynės meilę, motina yra pirmoji mokytoja. Ji budėjo ir budi tautos sargyboje. Lietuvė moti-na jau nuo senovės buvo garsi savo giliu tikėjimu ir tautos meile. Mūsų senos kartos motulės, priespaudos laikais, vos iš maldaknygių sugebėju-sios paskaityti, išauklėjo kilnius tau-tos didvyrius, kurie nutiesė kelius tautos Laisvei ir Nepriklausomybei atstatyti. Garbė lietuvių motinai su vaikeliu prie ratelio. "Vargo Mokyk-la" - tai simbolis, tai mūsų tautos dvasinis universitetas.

Apie lietuvių moterį mūsų kitatau-čiai kaimynai sako: - Gražios lietu-vės moterys. Jos vasaros metu eina į laukus švariai apsirengusios, balto mis skarelėmis, bliuskutėmis, pri-juostėmis ir margais sijonukais. Ypėtinga pagarba jų svarumui, darbštu-mui ir pamaldumui. Toliau žymus vo-kiečių poetas Goethe, charakterizuo-damas lietuves moteris, sako, jog šiame nuostabiame sielos polinkyje yra kažkas aukštesnio, kažkas dieviš-ko.

Šiandien mes labai sielojame lie-tuvybės išlikimu. Su baime mes žiū-rime į jaunimą, kuriam gresia dide-lis nutautėjimo pavojus. Šiuo klau-simu daug kalbama ir rašoma. Žmogus keičia gyvenimą, o gyvenimas keičia žmogų. Pažvelgus į aplinką, daugu-mai ji atrodo skaudi. Bet mes gyve-name laisvame krašte, naudojames

Solistas Algirdas Brazis su savo karliais.

Nuotrauka A. K.

SIMAS KUDIRKA SU ŠEIMA MIAMI, Fla.

Gunda KODATIENĖ

ATVYKIMAS IR SUTIKIMAS

Iš St. Petersburgo Simas su šeima kovo 25 d. atvyko į Miami ir išbuvo iki kovo 31 d. Svečius atvežė P. S. Pargauskai ir A. Karnienė. L. Jakušovienė mašinomis, sudarant progos pamatyti Floridos apylinkes.

Nors tai buvo priešvėlykinis laikotarpis, kada visi labai užsiėmė, bet tai nesudarė jokio sunkumo svečiams priimti garbingus svečius.

Elenutė ir Paulius Leonai suruošė gražias sutiktuves į kurias pasikvietė draugus. Atvykstančius kartu laukė ir dienraščio Miami News reporteris ir fotografas, rytojaus dieną patalpindami laikraštįje susitikimo nuotrauką ir platų aprašymą apie Simo nueitą golgotos kelią vergijos "Rojuje".

Susitikimas buvo išpūdingas ir labai nuoširdus, tartum mes visi tą šeimą seniai pažintume, tokie jie buvo mums artimi. Norėjosi bendrauti, kalbėtis, bet nujausdami svečių nuovargį, po poros valandų išsiskirstė. Svečiai buvo apgyvendinti svečiųose El. P. Leonų ir artimų kaimynų S. K. Šepetų šeimose.

OFICIALIOS IŠKILMĖS

Jos įvyko kovo 26 d. Miami mieste centre prie paminklo Torch of Friendship, kur atvykęs miesto meras iškilmingai įteikė Simui Miami miesto raktus, pasveikino jį ir pasakė gražią kalbą paskatindamas kovoje dėl savo krašto ir kitų tautų laisvės. Simas padėkodamas patvirtino savo įsipareigojimus laisvės kovoje, kol jo jėgos leis. Vertėjavo Paulius Leonas Be lietuvių dalyvavo ir kt. tautybių atstovai su vėliavomis ir plakatais, lietuvis ir kt. moterys dauguma tautiniais rūbais. Ypač gražiai, organizuotai pasirodė ukrainiečiai, kurių didelė spalvuota nuotrauka kartu su Simu skančią dieną tilpo Miami Herald dienraščio pirmame puslapyje. Raktų įteikimo iškilmės tą patį vakarą buvo perduotos per televizijos 7 kanalą 2 kartus.

Miami miesto mayor Maurice Ferre kalba įteikęs miesto raktus šalia sto vinčiam Simui Kudirkai prie paminklo Torch of Friendship.
Nuotrauka P. Griškėlio

Simas Kudirka su šeima nuoširdžiai buvo sutiktas Miami, Fla. lietuvių.

Nuotraukų junginys K. Kodačio

PAGERBIMAS MIAMI LIETUVIŲ KLUBE

Kovo 27 d. buvo suruoštas Kudirkams pagerbimas Miami Lietuvių Klube.

Pagerbimą suruošė iš organizacijų sudarytas komitetas, kuriam pirmininkavo Petras Šilas. Entuziastiškai sutiktas Simas su šeima prie Klubų įėjimo ir čia lietuvaiteis asistuojant jis iškėlė lietuvišką vėliavą, kurią neseniai buvo Klubui padovanojęs Klubo vicepirmin. M. Vitkus ir kuri dabar paliks plevėsuoti visam laikui į pagerbimą atsilankė gražūs būrys Miami, Juno Beach ir kt. apylinkių lietuviai, o taip pat latvių, ukrainiečių atstovai ir padėjęs Simui išsilavininti iš vergijos latvių jūrininkas Robert Brieze su šeima, kuriam kalbant buvo sukeltos ovacijos.

Visą pagerbimą labai sklandžiai pravedė Klubo direktorius-pirm. Paulius Leonas. Pradėta su giesme "Apsaugok Aukščiausias" St. Stevens vadovaujant. Be visų sveikinusių, kalbėjusių, deklamavusių, ilgesnį kalbą pasakė visų lauktas pagarbus svečias Simas. Su didžiausia atyda ir įsijautimu išklausė Simo kalbos apie nežmoniškos vergijos sąlygas ir taisydas komunistines niekšybes.

MIAMI LIETUVIŲ KLUBO VELYKŲ PIETŲS

Heating Contractor

Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air conditioning - į naujus ir senus namus, vandens šildymo boilerius. Turū ir leidimus dirbti mieste bei užmiesčiuose. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Apskaičiavimas nemokamai.

DOMAS ŽUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 S. Western, Chicago, 60609
Telefonas VI 1-3441

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489
(buto)

185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

ANTANAS VILIMAS MOVING

Apdraustas perkraustymas. Įvairių atstumų

823 W. 34th PLACE
Chicago, Ill. Tel. FR 6-1882
60608

HOME INSURANCE

Frank Zapolis
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

LEONARD'S TEXACO SERVICE
TIRES-BATTERIES-GENERAL REPAIRS, TUNE-UPS

Leonardas ERINGIS

6801 West 87th Str.
Oak Lawn, Ill. Tel. 598-9776

VALOME KILIMUS IR BALDUS

Planuame ir vaikuojame visų rūšių grindis
J. BURNYS, Tel. RE 7-5168

PRANEŠIMAS TAUPLYKITE DABAR

PAS MUS, NE VISI TARNAUTOJAI YRA LIETUVIAI, BET KIEKVIENAM SKYRIUJE GALIMA SUSIKALBĖTI LIETUVIŠKAI

UZ CERTIFIKATUS MOKAME:

7 1/2% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000 BY F.S.L.I.C.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI, PRADEJUS NAUJĄ taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos, sąskaiton įdėjus atitinkamą sumą.

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

Joseph F. Gribauskas, Vedėjas

1447 SOUTH 49th COURT
CICERO, ILLINOIS 60650

PHONE 656-6330

OFFICE HOURS
Daily 9:00 to 5:00; Monday 9:00 to 8:00
Saturday 9:00 to 1:00; Wed. & Sunday Closed

RECEPTAI

J. & I. PHARMACY
2857 W. 69th Street
Telef. PR 6-4363

STEEPLE'S PHARMACY
2434 W. 71st Street
Tel. 737-1112; jei uždaryta, tel. 776-4363.

Sav. Angela ir Vytenis DIRKIAI

LYDIA'S HEALTH FOODS

Natūralūs vitaminai-proteinai. Įvairiausios gydymo žolės - arbatos. Dietinis maistas. Vaisių sultys be cukraus. Daržovių aliejai. Stambiai malti įvairūs miltai. Daigintų kviečių ir kitos stambių miltų duonos. Natūrali kosmetika.

Savininkė: **Emilija Dudėnienė**

2439 West 71st Street, Chicago, Illinois 60629
Tel. 737 - 8931

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Eugene PIETKIEWICZ, Pres.

47 & ROCKWELL Str., Chicago, Ill. 60632 Tel. 523 - 1083

Nemokamai vieta automobiliams

5 1/2% All accounts compounded daily Passbook Savings paid quarterly.

7% 4 Years Savings Certificate (Minimum \$5,000)

Dividendai mokami Sausio 31, Balandžio 30, Liepos 31 ir Spalio 31. Taupymo padėtos ir reguliariasis taupymo sąskaitas iki mėnesio 10-tos dienos pelno dividendą už visą mėnesį.

VALANDOS: Pirmadien, ketvirt, 9:00 ryto - 8:00 vak.; Antradien, penktadien, 9:00 ryto - 8:00 vakaro; Seštadienis, 9:00 ryto - 12:00 dienos. Trečiadieniai uždaryti.

Barbarai...

(Atkelta iš 4 psl.)

vardas ir bendrai daliniai lietuviai vėl tapo kapinių šeimininkais.

Vandalai paminklus naikino senes nėsė kapinių vietose, kur ir paminklai buvo statyti prieš daugelį metų. Sunaikinta paminklų įvairaus didžio ir gana vertingu meniniu požiūriu.

Kapines aplankė Amerikos didžiųjų laikraščių, radijo ir televizijos reporteriai ir po to spaudoje pasirodė vandalus smerkiantys straipsniai ir skaudžią žinią kartojo televizijos ir radijo stotys.

Žemaitis ir sūnus

Pavasarių tėvas su sūnumi stovėjo ant tilto ir žiūrėjo, kaip ledas ėjo. Tėvas, žinoma, ilgą pypkę rūkė. Sūnus ir sako:

- Tėt, tėt, pypkės neišmesk!

Tėvas suriko:

- Ne!

O pypkę plept ir nukrito ant einančio ledo.

PARAMA

MAISTO IR GĖRIMŲ PARDOUOVĖ

Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų ir maisto produktų.

Kainos žemos. Atsilankę įsitikinsite.

Sav. JURGIS JANUŠAITIS ir JURGIS MAŽEIKAS

2534 West 69th gatvė, Chicago, Illinois 60629 Telefonas 737-3332

PALANGOS restoranas

SVEIKAS LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS

NAME GAMINTAS MAISTAS

Greitas ir mandagus patarnavimas. Prašome atsilankyti

Kasdien atidaryta: nuo 7 val. ryto iki 8 val. vak.

Pirmadieniais uždaryta

6918 SO. WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL. 60636

GROVEHILL 6-9758

Vaclovas PRŪSAS

NETIKRI PRANAŠAI

(1) SURADO LIETUVIŠKĄ "GURŲ"

Beveik prieš du tūkstančių metų išganytojas, kalbėdamas apie pasaulio pabaigą, yra pasakęs: "kils daug netikrų, pranašų ir daugelį žmonių suvedžios"... Ir iš tikrųjų, per tą laiką atsirado daug sektų ir nemažai pranašų, k. a. budistų, musulmonų, hindusų, guristų, na, žinoma, komunistų ir kitų kitokių.

Šių reiškinių šaknys glūdi žmogaus prigimtyje. Jis siekia kažko aukštesnio, tobulesnio, teisingesnio; jis nori nusikratyti blogio ir pasiekti gėrio. Štai kodėl žmogus, kad ir blogiausias, visada turi savyje vienokio ar kitokio tikėjimo. Vieni krikščioniško, o kiti - komunistinio, marksistinio. Tačiau, vien tik tikėjimo normų nepakanka, reikia ir vadovų bei mokytojų, kurie tas normas aiškintų, vadovautų. Tai štai, žmogaus prigimtimi pasinaudojant, kai kas ir pasiskelbia pranašu.

Vieną tokių "pranašų" surado šiemet "Akiračiai". Tai - Vaclovas Sevrukas, kuris yra pasiskelbęs marksistiniu - komunistiniu ateistu. Galima sakyti, jog tai yra tikras lietuviškas "Gurū", utopinių idėjų skleidėjas, pasiryžęs savo idealą paversti tikrove, mokslą sujungti su utopija.

"Akiračiai" su malonumu jį pasiskelbė. Nors kol kas abejojami ir lyg pasiepdami, pasiūlė VLIKui priimti jį savo gretas dar nesamą demokratinę Lietuvos komunistų partiją, nes, esą "mūsų tarpe už laisvę ir nepriklausomybę kovoją taip pat ir marksistai, leninistai, ateistai."

Malonu, kad kovotojų už Lietuvos laisvę atsirado ir iš priešingos pusės, ir iš kitaip galvojančių luterių. Ka gi, visos jėgos, atrodo, turėtų būti priimtinos, kovai už Lietuvos tautų laisvę.

Tik visa nelaimė, kad marksistinis komunizmas, kaip istorija gyva, yra pasakendęs žmonių skerdynėse. Jisai negerdamas žmogaus kraujo negalėtų išgyventi. Jis visur ir visuomet remiasi ne žmonių laisva valia, bet mažos klikos durtuvais. Antra vertus, jisai esmėje atmeta tautinę bendruomenę, tautinę valstybę, pripažindamas tik internacionalinę proletariato diktatūrą. Engelso - Markso 1847 metais paskelbtasis "Komunistų manifestas" kalba tik apie pasaulio proletarus, visai neatsižvelgiant į kitus visuomenės sluoksnius. Manifestas kviečia į kovą, į revoliucijas (Karl Mark, "Briefe an Kugelmann", 30psl.) jisai kviečia sudaryti tik vieną bendrą komunistų organizaciją pasaulyje.

Tai gi siūlyti VLIKui priimti jį savo tarpą komunistų partiją yra grynas aklojiškumas. Pirmą negu siūlyti, reikia pareikalauti iš komunistų partijos konkrečių darbų, kurie parodytų jog komunistų partija tikrai nuoširdžiai nori Lietuvos išlaisvinimo. Reikia, kad komunistų partija viešai pareikalautų rusiško okupanto pasitraukti iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir leistų patiems pabėgti - čiams laisvai valdytis. Reikia, kad komunistų partija Jungtinių Tautų

asamblėjoje ir visame pasaulyje pareikštų viešą protestą prieš rusišką tautų naikinimą, genocidą ir prieš kitų kraštų kolonizaciją. Kol to nėra, tai akiratininkų, sevrukų ir kitų panašių pasisakymai tėra tik piktžodžiai, tėra tik pūtimas į okupanto dūdas.

Greičiausiai jiems visiškai nerūpi nei žmonių laisvė, nei pavergtos Lietuvos ateitis. Jie susižavėję utopinėmis idėjomis, yra pasidavę svetimų, žalingų jėgų įkinkimui. Neatrodo, kad jie nežinotų, jog marksizmas sudaro tik vieną įrankį šalia sionizmo-judaizmo, kapitalizmo, liberalizmo, komunistinio ir kitų srovių įrankių.

Tokios ir panašios mintys kyla pavarčius "Akiračius" bei paskaičius "pranašo" Sevruko "mandrystes", kurių jokių būdu nesiderina su prigimtimi, su komunistų veiksmiais bei Markso "mokslo", nekalbant jau apie krikščionybę.

(2) MARKSISTO-KOMUNISTO V. SEVRUKO PRIESTARAVIMAI

Atsiradęs vakarų laisvame krašte, "kaip pilypas iš kanapių", marksistas-komunistas-ateistas V. Sevrukas nori nustebinti lietuvišką "išveivų visuomenę, o gal ir visą pasaulį savo marksizmo "pažinimu". Jo pareikštos mintys, šiek tiek nusimanančiam marksizmo-komunizmo "moksle" žmogui parodo tik prieštaravimus ir vienašališką žinojimą. Iš pareikštų minčių matyti, jog jisai vadovaujasi maskvinės cenzūros iškoštomis žiniomis bei metodais. Tereikia stebėtis, jog jisai atsiradęs laisvame krašte nesugeba susigaudyti tikrovėje, lyg viščiukas tik ka išsirytęs iš kiaušinio.

Štai jo prieštaravimai: "... Kad aktyviau prisidėčiau prie dabartinio marksizmo programos kūrimo, aš ir emigravau iš Tarybos Sąjungos... Saugumas mane išleisdamas palinkėjo man - paskeisti... "Jeigu jau Sevrukas prisipažįsta, kad išemigravęs marksizmo-komunizmo skeistai, tai vargu saugumas bus jam linkėjęs paskeisti.

Jisai kritikuoja Leniną, -antrąjį "Marksa", kurio jis nedrįsta pasmerkti, bet siūlo tai kitiems daryti: "... Reikia arba jį pateisinti ir jam atleisti už klaidas arba pasmerkti jo mintis kaip hereziją...". Nes anot jo "po Lenino mirties, komunizmo krikizė pasiekė tokį mastą, kad marksizmas beveik išnyko, išsigimė... "Toliau Sevrukas paduoda priežastį to išsigimimo: "... Vienas iš Markso didžiausių nuopelnų buvo tai, kad jis sugebėjo perduoti savo mokslinio humanizmo išvadas plačiosioms masėms. Nors, kaip tik šiuo atveju marksizmas nukrypo į totališkumą...". Iš čia matome, kad ne Leninas ir Stalinas buvo kalti, kad marksizmas beveik išnyko, bet paties Markso išvedžiojimai.

Štai dar keletas Sevruko "šedevrų": "... Komunizmas atsirado pas pirmuosius krikščionis. Jau Kristus jį skelbė... " "... Būti komunistu - reiškia būti krikščionių visuomenė-

je... " " Okupanto teismai yra teisingesni už "Draugo" redaktorius."

Kai vienas iš dalyvių akiratininkų surengtame pasikalbėjime paprasė draugo Sevruko kalbėti daugiau apie okupuotą Lietuvą, bet mažiau apie marksizmą, tai draugas Sevrukas atkirtė: "Jūs esate stalinistas!" Arba vėl, Sevruko reikalavimas, kad prekybos sutartyje tarp Tarybų Sąjungos ir JAV nebūtų reikalaujama Tarybų Sąjungoje vidaus laisvių ir laisvo išvažiavimo į užsienius, nes tai, esą, kišimasis į vidaus reikalus. Nors tuo tarpu Tarybų Sąjunga gali statyti prekybos sutartyje savo reikalavimus JAV-joms ir tai nėra kišimasis į JAV vidaus reikalus.

Tai gi, Sevruko pažūros ir mintys yra pilnos prieštaravimų.

TAS PRAKEIKTAS INŠURANCAS...

(Feljetonas)

V. SPINDULYS

Aniolas Tošelė yra gaspadoriškas žmogus. Nors diplomų ir neturi, bet dolerius ir centus suskaičiuoja greitai ir be jokių skaitytuvų. Fabrike išdirbęs daugelį metų ir Dievulini bei Marijonai padedant, Aniolas ir jo širdis Marijona, pardavė savo seną namą, apsigyveno kaip reikiant mūriniuke.

Viskas būtų gerai, bet Tošelė kankina tas neaiškumas namo draudimo reikalu: popieriai, atrodo, negerai padaryti ir tiek.

Cepelinai kaip paršiukai garuoja ant stalo, o nykščio didumo spirgai vylioja į save, bet Tošelė susimąstęs tik knibinėja lėkštėje net žmona susirūpino.

- Ar sergi, tėvai, kad tą vieną cepeliną mūčiui visą vakarą?

- Ko čia sirgisi, - atsako Tošelė, - va, tas prakeiktas inšurancas mane kankina. Tik pagalvok, neturime jokių minkų nei kitų brangių kailinių, anei jokių foto aparatų, o čia mokėk jiems inšurancą ant tų visų brangių bių, - smeigęs į cepelino galą širdo Tošelė.

- Na ko čia dabar pyksti, - ramino Marijona, - lojari sakė, kad perimam esamą namo inšurancą iš buvusių savininkų ir viskas, sakė, all right...

- Ach tu, Marijona, kalbi kaip per rankovę, - jau piktai drožė Tošelė. - Ar tu nematai, kad mus sakeriais laiko. Už minkus ir leikas mokam, kurių neturim, o tu visą laiką all right... all right...

Tošelė yra noravęs žmogus. Jeigu jaučia, kad jį kirminas griaužia, tai tuojau stengiasi reikalą tvarkyti. Tai gi nieko nelaukęs sėdasi už stalo ir rašo pačiam draudimo bendrovės prezidentui:

" Mielas Prezidente: Nesenai pirkau namą, kuriuo esu patenkintas nors vonios kambaryje tualetas ir neveikia kaip reikiant, bet čia jau kitas reikalas.

Pirkdamas namą perėmiau buvusio savininko inšurancą ir dabar mo ku už minkus ir foto aparatus leikas kurių name nerašau ir tokių daiktų neturiu. Aš norėčiau gauti iš Jūsų inšurancą tik nuo ugnies (jeigu karštais mano namas sudegtų - neduok Dieve!), o nuo visokių kitų kvarabų,

Chicagos Lietuvių Tarybos organizacijų atstovų konferencijos dalyviai. Nuotrauka M. Nagio

Tikėdamas, jog ši biznio transakcija patenkins abi puses inšuranco pirkėją ir pardavėją, lieku,

Nuoširdžiai Jūsų,
B. Crook, I. C. P., KC
Namų Inš. Dept. Vedėjas "

Perskaitęs laišką Tošelė nesusilaukė ir kumščiai trenkė į stalą sušuko:

- Bambizai! Nususę biurokratai.. Marijona, atbėgusi iš virtuvės, vos beatpažino savo vyrą, kuris viena ranka pasirėmęs ant stalo, kita ranka maigė kairiąją krutinės pusę, o veidas tiek buvo pabales, jog atrodė kaip laiskams rašyti popieris.

- Aniole, ar razumą pametėi!? Sakiau kad tas inšurancas tave į kapus nuvarys, - persigandusi rėkė Marijona.

Tošelė ne iš kelmo spirtas. Gyvenime matęs ir šilto ir šalto. O čia, mat, atsirado kokie raštininkai ir jie nustatys kas jam yra svarbiausia: reikalinga... Pasėdėjęs užstalyje ir išgėręs avičių uogienės arbatos, svertėsi plunksnos.

Šį kartą Tošelė rėžė kaip automatu: plunksnakotis, it strėlė, laktė iš kairės į dešinę. Laiškas skambėjo tikrai nuo širdies. Girdi, Jūs man nepasakysite kas man svarbiau, nes gyvenimo ir turto gaspadorius esu aš pats, Aniolas Tošelė. Siųskite inšurancą nuo ugnies ir baigta. Baigdamas dar griežtai priminė, jog esant reikalui jis kreipsis į savo senatorių, o jeigu kaip, tai rašys pačiam JAV prezidentui.

Prabėgo keturios dienos ir laiškai iš bendrovės jau ir čia. Kaip ir pirmame laiške, dailiai išdrukavotas, bet tonas kitoks:

" Gerb. Tamsta: Šiame laiške įdedame čekį \$ 20.00 sumoje, kuri yra grąžinama Tamstai už minkų ir leikų aparatų inšurancą ir kurių Tamsta neturi.

Kas liečia ledų kritimą iš dangaus ir skrendančias lėkštes, tai šito panaikinti mes negalime, nes tas automatiškai įeina į "Homeowners Package Deal".

Jeigu šitas Tamstos bepatenkins, mes patariame susirasti kitą inšurancą bendrovę."

Tošelė dalikatiniai čiupinėja čekį, o veidas apsipila pasitenkinimo šypsena. Nors visko ir negauta kas buvo prašoma, bet kas gyvenime viską gauti? Dvidešimt dolerių - mažai pinigų, bet ne tame Aniolas Tošelė atrado ramybę ir pasitenkinimą. Tikrai ne tame...

Marijus BLYNAS

KAUNO SENOVĖS FORTIFIKACIJA

I.

KAUNO PILIES RAIDAI

Kaunas nuo žilos senovės buvo vienas iš pagrindinių, tvirtiausių Lietuvos gynybos mazgų, taipgi viena iš seniausių Lietuvos gyvenviečių. Paskutiniaisiais laikais atrastos archeologinės iškasenos rodo, kad Kaune ir apylinkėse jau vėlyvo akmens amžiaus laikotarpyje gyveno žmonės. Kauno senamiestyje atsitiktinai užtinka neolito periodo (4000 - 1600 metų prieš mūsų erą) žmonių stovyklos - ugniavietės liekanos.

Tyrinėjimai bei kasinėjimai pačios Kauno pilies plote bei aplinkumose patvirtino, kad Nemuno ir Neris santakoje esančioje kalvelėje jau 4 - 5 amžiuje buvo didesnė gyvenvietė - kaimelis...

Laikui bėgant ši patogi ir svarbi strateginiu atžvilgiu vieta tapo fortifikuota: pradžioje gynybiniais pylimais ant kurių, reikia manyti, vėliau stovėjo aštriakulio tvoros. 13 amžiuje toji sutvirtintoji vietovė tikriausiai įgavo medinės pilaitės išvaizdą, kurią dar saugojo gynybiniai grioviai. 14 amžiuje buvo pastatyta pirmoji Kauno mūrinė pilis. Ji buvo Lietuvos priešų kryžiuočių sugriauta, paimta (1362 m.), bet lietuvių vėl atstatyta ir net dar tvirtesnė! Jei pirmą mūrinę pilį sudarė vien tikrai dvigubos sienos, tai atstatytąją stiprino dideli aukšti bokštai. Jie buvo keturių aukštų. Net kryžiuočiai rašė, kad "pilis buvo labai aukšta ir stipri"!

Pirmoji mūrinė Kauno pilis savo statyba atitiko kitoms Lietuvos pilims, kaip Medininkų, Krėvos, Lydos. Jos visos statytos vadinamu "baltišku" mūrimo būdu. 1362 metais pilis buvo kryžiuočių sugriauta. Atstatytoje pilyje jau vyravo gotiškas statybos būdas, perimtas (turint nuolatinių ryšių - kovos ar taikos su vokiečiais) iš vakarų ir šiaurės (Prūsijos-Livonijos).

Vėlesni pakeitimai buvo daromi, aišku, pagal tuometinius statybinius reikalavimus. 16 šimtmečio pabaigoje pilis buvo

Kauno pilis 16 amžiaus gale. -Rekonstrukcinis piešinys.

Kaunas XVII a. pradžioje. T. Makovskio graviūra.

pertvarkyta, pritaikyta naujoms gynybos sąlygoms: pastatytas bastionas su angomis patrankoms šaudyti, jo viršuje įrengta šauliams aikštelė geresnei bokšto bei bastiono apsaugai, pakeičiamas pilies sienų šaudymo angų išdėstymas.

Pridėtasis vaizdas parodo kokia maždaug buvo Kauno pilis 16 amžiaus gale. Šis rekonstrukcijos vaizdas gal nėra visai tikslus, nes pvz. vaizduoja visus bokštus apvalius. Išlikęs kampinis pietvakarių bokštas yra ne apvalus, bet keturkampis. Reikia todėl laikyti, kad anksčiau "L. L." įdėtasis rekonstrukcinis Kauno pilies piešinys yra tikslesnis (Žiūr. "L. L." 1975 m. Nr. 4/1201 - "Lietuvos Istorijos Paminklai...", 6-tą atkarpą).

Pilis senovėje stovėjo atokiau nuo Neris kranto, kuri tuo metu tekėjo labiau dabartinės Vilijampolės kryptimi. Deja, 1611 metais, po didžiulio potvynio, šiaurės rytų bokštas bei šiaurinė pilies siena buvo priartėjusios upės paplauti. Vėlesniais laikais Neris pamažu nuardė beveik pusę pilies kalvos teritorijos...

Apie Kauno pilį bei jos ypatumus buvo plačiau rašyta jau minėtame straipsnyje "Lietuvos Istorijos Paminklai..." ("L. L." 1974-75 m.). Rusai neleido Kauno pilies atstatyti, dėl to net iki šiolie pilis tebeturi griuvėsių išvaizdą, nors bent dviejų išlikusių bokštų pilnas atstatymas gali būti visai nesunkiai įvykdomas.

II.

GYNYBINĖS SIENOS

Be pilies, kurią supo platus gynybinis griovys, senasis Kauno miestas turėjo dar vieną gynybinę fortifikaciją. Mažai kam žinoma, kad Kaunas, kaip ir sostinė Vilnius, turėjo gynybinę miesto sieną. Tikrumoje, laiko bėgyje, net tris!

Apie pirmąją Kauno miesto gynybinę sieną yra labai mažai davinii. Spėjama, kad ji buvo pastatyta apie 1401-1405 metus, kada Vytautui ruošiantis kovoms su kryžiuočiais Kauno pilis buvo stiprinama bei atnaujinama. Tada, miesto gynybos sustiprinimui, pastatyta gynybinė siena, lanku juosianti tuometinį nedidelį miestą nuo Nemuno iki Neris. Sieną prasidėjo prie Nemuno ir tęsėsi Neris kryptimi maždaug dabartinės Aleksoto gatvės linkme. Toje gatvėje stovi visiems daugiau - mažiau žinomi "Perkūno Namai". Sieną dar tvirtino apsauginis griovys.

(Bus daugiau)

Šiapus ir anapus

Parūpo Jiems Svetimų Tautų Vaikai

Pateko man į rankas šių metų balandžio mėnesio "Lietuvos pionierius" nr. 31. Tai mažas komunistinio jaunimo laikraštėlis, spausdinamas prastame popieriuje ir gerokai murzinas. Panašus jo ir turinys. Nuolat giriamasi komunizmo laimėjimais, perdėtai garbinamas Leninis ir kiek viename žingsnyje puolamas tikėjimas ir persamas "mokslinis" ateizmas.

Dažnai užkliūnama laisvų ir demokratiškai besitvarkančių valstybių. Bolševikams užkliuvo ir Čilė, kuri laimingai nusikratė raudonaisiais. Pionieriuje yra straipsnelis "Vaikai už spygliuotų vielų". Jame sakoma, kad dabartinis Čilės fašistinis režimas tūkstančius vaikų suvarė už spygliuotų vielų, į pajodusius barakus, perauklėti. Ten pateko ir Ričardas už platinimą komunistinių atsišaukimų, prieš dabartinę šalies valdžią. O ką padarytų vaikas už panašius darbus bolševikai?

Straipsnelyje kalbama apie vaikus. Vaikai buvo ir yra tėvų džiaugsmas, šeimos palaikimas ir kiekvienos tautos ateitis. Namai be vaikų klyksmo ir šypsenos – tušti. Vaikai, tai lyg darželyje augančios gėlytės, į kurias niekada nenusibosta žiūrėti. Valstybės ir tautos į skaitlingas šeimas ir jaunąją kartą žvelgia su viltimi, nes auga motinos, tėvynės gynėjai, darbininkai, rašytojai ir menininkai, valstybių vadai ir apsikūrusieji diplomatai.

Vaikais rūpinasi ir bolševikai. Til jie auklėjimą varo visai priešinga kryptimi. Jų tikslas išauginti bedievių, aklaivus, atsidavusius bolševizmui ir partijai, neatlaidžius kitą galvojančioms ir kruvinai neapkenčiančioms tikrųjų demokratijų ir laisvės.

Straipsnelyje rašoma: "Jiems visiems įsakė išlipti iš mašinos. Šalimais juodavo barakai, aptverti spygliuota viela".

Atvežtiems vaikams karininkas pasakė: "Dabar jus auklės karinė vadovybė".

Pavergtos Lietuvos pionierių vadovai verčia krokodilo ašaromis ir skundžiasi: "Budeliai nori šiuos vaikus padaryti savo tėvų priešais". Tai tau ir pasaka. Bolševikai visada vaikams kala, kad tėvų galima neklausyti. Ir ką tu su maskolberniais padarysi? Kuo patys kvepia, tuo ir kitus tepa.

Daug mažiau Sovietų Sąjungoje vaikų namų. Jie visi aptverti aukštojomis sienomis. O už tvorų pajūde barakai; barakai vaikams gyventi, barakai mokytojams ir auklėtojams prisiglausti, barakai įvairioms dirbtuvėms. Jei pasitaiko geresnės patalpos, tai buvusi nuosavybė "buržujų ir kapitalistų, kuriuos bolševikai negailestingai apiplėšė. Apie Čilės barakų vidų "Lietuvos pionierius" nieko nežina. Matyti, kad tie barakai geriau įrengti už sovietinius.

Į komunistinio perauklėjimo įstaigas patenka pavergtų tautų vaikai. Prieglaudosna atsiduria nusmerktų jų tėvų, sunaikintų ar ištremtų šeimų vaikai. O tokių būna tūkstančiai.

Bolševikų auklėjimo mašinon patenka ir rusų vaikai, nors jie ir "vyresnieji broliai". Dažnai dirba abu tėvai. Jie neturi kur palikti vaikų. Auklės ar tarnaišės nepasimadys, nes mažai uždarbiai ir tapsi išnaudotoju. Tokia prabanga gali naudotis tik partiečiai.

Anksti rytą tėvas veda sūnelį į vaikų darželį, o motina neša savo mažąjį į lopšėlį. Už komunistinį vaikų auklėjimą tėvai moka nustatytą mokestį. O bolševikai nuolat giriasi, kad jie labai rūpinasi darbininkijos gerbiu ir šeimoms palengvina vaikų auklėjimo našta.

Jei bolševikai vaikus ir jaunimą auklėja komunistiškai, tai jie teisūs; o jei čiliečiai savo vaikus nori išauklėti tikrais Čilės patriotais, tai kruvini fašistai.

Anapus nė vienos šeimos vaikai negali išvengti komunistinio auklėjimo barakų, nes visa paversta Lietuva paversta juoda baraku. Ten lietuviai nemėgsta komunistinio auklėjimo, o politinių bėglių vaikai papildo pionierių stovyklas. Mūsų jaunuoliai ten vyksta mokytis "lietuvų kalbos" ir apgaulingos bolševikų propagando. Argi nepasimetimas?

Bolševikai visą laiką mases laiko pusalkanės, nes alkanas žmogus tik apie duoną tesvajoja. Jie žino, kad alkanams nerūpi politika. Skurdas komunistų rankose yra labai gera priemonė valdyti apdriskusių liaudį.

Jie moka priversti motinas atiduoti savo vaikus į komunistinio auklėji-

mo barakus. Liko našlė motina su penkiais vaikais. Iš savo uždarbio ji negali savo šeimos nei apmokyti, nei išmaitinti, nes valdžia pašalpos neduoda, kaip kad yra kapitalistiniuose kraštuose. Motina priversta kreiptis į sovietinį teismą ir prašyti, kad per žiūrėtų jos materialinę būklę. Teismas nutaria, kad ji gali išlaikyti tik du vaikus, o kitus leidžiama atiduoti vaikų namus. Su skaudančia širdimi motina veda savo mažuosius į juodus auklėjimo barakus. Taip ir atsiranda vaikai už spygliuotų vielų, kur neprasisakė joks laisvės spindulėlis.

Bolševikai užgrobė laisvas Baltijos šalis, tai pagal jų moralę – išlaisvino, o jei Čilės patriotai išgelbėjo savo kraštą nuo komunistinio tvano, tai Čilė paversta fašistu. Ir sugaudyk tu mažasis pavergtos Lietuvos, pionieriau, kur yra teisybė.

Bolševikai savo siekiamus tikslus visada moka pateisinti. Tam jie laiko gerai išmankštintą propagandistų kadrus, kurie labai gerai atlyginami ir viskuo aprūpinami.

Sovietinėse auklėjimo įstaigose visiems auklėtiniais uždedamos raudonos kamanos, kad jie nesidairytų į šalį ir nieko daugiau nematytų, kaip tik "visų darbo žmonių tėvynę" – Rusiją. Vaikams ir jaunuoliams nuopat mažens skiepijama bedievybė ir norima juos išauklėti kovingais ateistais. Barakuose vaikai yra labai saugojami nuo pašalinio įtakų ir net nepasitikima užtvaroms. Auklėtiniais susitinkant su artimaisiais ir giminėmis neleidžiama laisvai pasikalbėti, nes bijoma, kad jų širdelės nepasiektų komunistams pavojinga mintis. Tie susitikimai visada būna mokytojų ar auklėtojų akivaizdoje.

Lietuviški bolševikai puola ir peikia Čilės vaikų auklėjimo barakus ir įstaigas, bet nepasidairo aplink save. Anapus vaikų namuose ir kitose auklėjimo įstaigose, režimai labai griežti ir auklėtinų laisvė suvaržyta. Jie turi visiškai paklusti sovietinės partijos valiai ir klauptis prieš raudoną botagą.

"Lietuvos pionierius" savo straipsnelyje baigia: "Tačiau Ričardas ir jo draugai niekada nepaklūs fašistams. Jie tikri, kad tėvynė vėl taps laisva".

Niekas ir niekada nesupras komunistų sapaliojimų apie laisvę. Tai ruošia globalinei vergijai.

S. G y n ė v ė

Portugalija Jau...

(Atkelta iš 1 psl.)

radiją ir televiziją. Pirmiausia nacionalizavo bankus ir draudimo bendroves, kad tos negalėtų remti priešrinkiminėje propagandoje komunistams priešingų partijų ir ruošiasi suvalstybinti pilno, naftos, alaus, chemijos ir visas kitas pramonės šakas. Krašte siaučia neuniformuotos, bet ginkluotos vadinamųjų saugumiečių gaujos, kurios užpuola ir ardo nekomunistinių organizacijų susirinkimus, daužo ir naikina jų turto ir būstines. Dauge lis žymesnių ir turtingesnių asmenų bėga iš krašto. Naktimis, kaip pas komunistus priimta, vykdomi areštai ir žmonės dingsta be žinios. Komunistų šūkiais ir reikalavimais nuklijuoti visi namai, tvoros ir stulpai. Krašte vyrauja prislėgta nuotaika, baimė ir netikrumas.

Rašt šias eilutes buvo paskelbti ir Portugalijos rinkimų rezultatai. Rinkimus laimėjo soc. demokratai, vadovaujami buvusio po perversmo užsienio reik. min. M. Soares. Jis surinko 38% visų balsų. Antroje vietoje liko vadinamieji populiarieji demokratų su 26% balsų. Komunistai, nežiūrint didžiausios propagandos ir pastangų, tragiškai pralaimėjo, surinkdami tik nepilnus 13% visų balsų o tikėjosi surinkti apie 40%. Jei jie būtų tikėjęsi sulaukti tokio smūgio, jie greičiausiai tų rinkimų visai nebūtų skelbę. Tačiau komunistams gyventojų valia jau nesvarbu. Jie valdo ne daugumos pritirimo, o jėga ir teroru. Taigi ir šiuo atveju, jų min. pirm. V. Goncalves tuoj viešai pareiškė, kad balsavimai krašto revoliuciniam (sukomunistinimo) procesui reikšmės neturės, o kariuomenė valdo ir toliau kraštą valdys. Be to, įvairiais grasinimais jie jau yra išgavę iš visų didesnių partijų formalų sutikimą, kad nežiūrint rinkimų rezultatų, ta Aukščiausioji Karinė Taryba kraštą valdys mažiausia 3-5 metus. Tas laikas jiems reikalingas galutinai įsitvirtinti krašte, o po to

Janina Kinka ir Stanley Balzekas, jr. su lietuviškų raštų knyga. J. Kinka nuo liepos 9 dienos rengia audimo kursų kiekvieną trečiadienį nuo 7:30 iki 9:30 vakarais Balzeko Muziejuje. Kursai tęsis 6 savaites. Mokestis – 15 dol.

jau galima būtų tik sapnuoti apie demokratines laisves ir rinkimus. Tada jau už juos " balsuos" 99,99% rinkėjų.

Taigi Portugalija iš komunistų rankų jau vargiai beišstruks, nebent dar įvyktų gerai paruoštas perversmas. Tačiau komunistai tai numato ir tuoj pakeis karinę vadovybę tik sau ištikimais, o įtakingus ir įtartinus iš kariuomenės pašalins ir juos izoliuos.

Jei Portugalija nebūtų buvusi ištikimas NATO narys ir ne jos taip strateginiai svarbios su Amerikos bazėmis Azorų salos, tai dar būtų pusė bėdos. Dabar gi visos NATO organizacijos gynybos ir strategijos paslaptys, jei jos dar ir nebuvo žinomos Maskvai, tuoj bus žinomos, ką tik žinos Portugalijos komunistinė vyriausybė, žinos ir Kremlius. Ar Portugalija liks NATO nariu, ar ją pasitiks tos organizacijos vadovybė ir kiti nariai, tai yra didelis klausimas. Jei ji ir nebūtų iš tos organizacijos pašalinta, tai ji elgsis tik pagal Maskvos direktyvas, kaip jos satelitas.

Maskva jau sėkmingai paprašė iš naujos vyriausybės savo "žvejybos" laivynui bazių Madeiros saloje ir Figueira de Foz uoste, 150 mylių į šiaurę nuo Lisabonos ir, aišku, kas ten gaus. Ar paliks Amerikos karinės bazės Azorų salose, tai labai didelis klausimas. Žodžiu ir čia reikalai prarasti, bet laisvas pasaulis jau susipratęs su komunistų smūgiais ir jis juos jau be pasipriešinimo apatiškai priima. Jam nei į galvą neateina mintis pasinaudoti ta pačia Brežnevo "doktrina" nepaleisti jokio krašto iš savo rankų, kuris jau yra komunistų replėse. Kodėl gi NATO organizacijos nariai negalėtų panašiai pasielgti ir apginti, kad ir jėga savo narių, kuri bando pagrobti iš oro ar iš viados komunistai? NATO statute kaip tik yra punktas, kuriuo įsipareigojama ginti tos organizacijos narių, jei jis kieno nors užpuolus. Jis taip pat turėtų būti visomis jėgomis ginamas kaip Maskva ginė Vengriją ir Čekoslovakiją, jei yra puolamas ir jo laisvė bandoma pasmaugti nežymios komunistinės mažumos ir iš vidaus.

Bet kur tau? Argi galima to tikėtis iš demokratiškų Vakarų? Jie ramiausia įvykiu stebi, nepajudinę nei piršto ir tuo metu kai jų ištikimas ir strateginiai taip svarbus narys yra smaigiamas. Čia nebėra jokio ryžto, drąsos, valios, nei pagaliau sveikos logikos mirtinam pavojui pasipriešinti. Svarbiausia Vakaruose nėra vienybės. Jau atsiduodama likimo valiai ir desperatiškai laukiama, kol agresyvus komunizmas visus po vieną išsmags.

Tragiškai liūdina, kad laisvas pasaulis, jam kritišku momentu, neturi vadų, kurie drįstų ir sugebėtų drąsiai ir ryžtingai atsistoti skersai kelio komunistinio imperializmo vis naujus kraštus užliejančiai bangai. Jei netolimoje ateityje tokių vadų ne atsiras, raudonųjų banga tikrai gali persiristi per visą žemės rutulį.

KALEIDOSKOPAS

RINKIMAI IR VEIKLA

Pasaulio Lietuvio redaktorius S. Barzdukas balandžio mėn. numeryje rašo apie demokratiją ir LB. Jo vadovauta ir dabar iš šalies įkvepiama Bendruomenės įvairiose diskusijose vis nepamiršta pabrėžti demokratinių rinkimų svarbą. "Tokie b-nių visuotiniai rinkimai įgyja ypač didelę reikšmę: jie traukia į aktyvų gyvenimą plačiuosius išeivijos sluoksnius, ugdo visuomeninius jų nusiteikimus, skatina iniciatyvą, pratina prie demokratinės technikos ir t.t." – rašo redaktorius S. Barzdukas.

Kas tiesa, tai tiesa, negalima neigti, kad rinkimai, kokie buvo 1973 m. tikrai "ugdo iniciatyvą" naudoti lietuviškas pavardes iš telefonų knygų, pratina prie "technikos" siuntinėti laiškus kitų vardu, Marquette Parke "į aktyvų gyvenimą įtraukti" tautiečiai atsiuntė net 700 balsavimo lapų paštu. Niekas po balsų skaičiavimo nematė daugiau tų "plačiųjų išeivijos sluoksnių" sąrašų. Tie "sluoksniai", reikia pasakyti, savo aktyvumą tais rinkimais ir užbaigė. Iš telefonų knygų netikėtai ištraukti, jie toliau sau miega nutatėjimo pataluose.

Naujiųjų korespondentų aprašo balandžio 27 d. įvykusį Čikagos LB Gage Parko apylinkės visuotinių narių susirinkimą.

Korespondentas J. L. rašo: "Susirinkime dalyvavo 10 narių (rodos, Apylinkėi priklauso apie 200). Iš 10 narių 7 yra V-bos nariai, 2 kontrolės komisijos nariai ir 1 apylinkės narys. Susirinkimas buvo patenkintas valdybos darbu. (Kur tau nebus, jei valdyba sudarė 70% susirinkimo dalyvių). Į Apygardos suvažiavimą išrinkti 4 asmenys, iš kurių trys nebuvo susirinkime. P-ke p. Stončienė pageldavo, kad kontrolės komisija būtų iš trijų asmenų, bet nebuvo iš ko rinkti ir taip liko iš dviejų asmenų. Klausimuose ir sumanymuose neatsirado klausimų, tuo susirinkimas baigtas "kavute ir skaniosiomis bulkutėmis" (Naujiuosius gegužės 2 d.).

Draugo korespondentas iš Clevelando balandžio 25 d. praneša, "Perrinkta LB Apylinkės Valdyba".

Negausus buvo susirinkimas. Užsiregistravo tik per 50 asmenų. (Clevelandas, žinokime, yra Bendruomenei tas pat, kas mahometonams Meka ar Medina. Čia gyvena ir savo bendruomeninę šviesą seniai skleidžia pats S. Barzdukas, Iz. Pip.).

Toliau skaitome, kas dėjosi Clevelando susirinkime: "Pirm. apgailėta vo, kad solidarumo mokesčių buvo mažai tesurinkta. Švietimo vadovas Pr. Karalius pranešė, kad abiejose lit. mokyklose mokosi 181 mokinys. Pedagoginiai kursai neveikė, nes neatsirado mokinių. Mokinių skaičius mažėja, kartu su bendru prieauglio mažėjimu."

Linkėčiau p. Barzdukiui, senam mokytojiui, liautis politikuoti, su veiksniais kovoti, bartis dėl kompetencijų, bet pasukti savo redaguojamą laikraštį ir visą Bendruomenės masę į lietuviškos išlaikymą, švietimą ir kultūrą, nes, kai nebeliks lietuvių, tai nebebus kam ir politikuoti.

PROPAGANDINĖ MIŠRAINĖ

Metmenims švenčiant savo 15 m. sukaktį, R. Šležas parodė savo filmą iš okupuotos Lietuvos gyvenimo. Tai buvo propagandinis, tendencingas rinkinys okupantui priimtinių vaizdų. Čia buvo rusiškų melodijų, estradinių maršų, švarutėlačių, išprastų kaulių, kitų kolchozo vaizdų, prekių pilnos parduotuvės, laimingų, raudonomis skarelėmis, merginų. Ką gi, iš Metmenų veikėjų ar iš paties filmo autoriaus ko kito niekas ir nelaukė. Idomu tik, kad Draugo B. K. išžiūrėjo tame filme "tikrai įdomią pykę". Veidai, pastatai ir žmonių gyvenimo būdas jam buvo priimtinas ir įdomus. Religijos laisvę tame filme demonstravo viena besimeldžianti porėlė.

TEISINGI ŽODŽIAI

Draugo balandžio 17 d. vedamasis, rašytas Al. B. teisingai konstatuoja, kad "pastaruoju metu ir mes lietuviai savo reikalavimais ir prašymais nepripažinti Baltijos tautų okupacijos taip pat per kuklus. Manytume, kad nereikia bijoti šaukti, kad okupantas turi pasitraukti iš okupuotos Lietuvos ar jo okupacija kas pripažinta ar ne".

Toliau Al. Baronas sako: "mes negalime vien tik sakyti, kad mes būsimė ir toliau kentėtojai, kad mes lauksime – tik palikite tokiam stovyje, kaip yra dabar. Nepripažinimo politika yra svarbi, bet reikia spausti griežtesnių prieš okupantą pasisakymų... mūsų pareiga šaukti, kad okupantas pasitrauktų iš okupuotų žemių. Siekti Lietuvai laisvės yra mūsų pirmasis uždavinys."

Visai teisingai pastebėta. Mūsų veiksniai seniai serga diplomatinio kuklumo liga, perdėto mandagumo manija. Tauta išnaudojama ir kankinama, svarbiausia – nutautinama, rusinama. Gera džiaugtis, kad tu išnaudojimų ir kankinimų didžiosios pasaulio valstybės neteisina, neremia, net nepripažįsta, tačiau to negana. Reikia visomis progomis reikalauti: Ruski, lauk iš Lietuvos!

ŠERME NINIS DISONANSAS

Nelengva kalbėti apie mirusius, tuo labiau sunku įvertinti juos į kokias kontroversijas. Balandžio 16 d. Nepriklausomajam Lietuvoj Al. Gimantas, detroitieškas, subara aktorės Dalios Juknevičiūtės-Šimoliūnienės laidotuvių organizatorius, atsisveikinimo vakaro dalyvis. Jau pati antraštė intriguoja: "Mirė Juknevičiūtė, vėl palaidojo Mackų". Skaitome: "Atsisveikinimo vakaras kopylčioje buvo taip suorganizuotas (samoningai ar ne?), kad pašaliečiui galėjo atrodyti, kad čia minimas Algimantas Mackus. Dėmesys sukosi apie Alg. Mackų, visai užmirštant, kad čia pat atvirame karste, guli Dalia Juknevičiūtė, dabartinė Šimoliūnienė".

"Jos vyras Saulius Šimoliūnas paguldė Dalią šalia Alg. Mackaus ir tai reikia laikyti gražiu nuosprendžiu, nes jis turėjo pilną teisę savo žmoną palaidoti pačiame Detroite"... Šimoliūnui buvo padaryta moralinė skriauda", rašo Al. Gimantas.

Taigi, matome, ir iškeliavus iš šios asarų pakalnės, vienos grupės tautiečiai, dar ir tokie dideli liberalai, sunkiai valandą bando panaudoti savo pačių interesus aukštinimui, sakyčiau propagandai. Nei šis, nei tas.

Izidorius Pipiras

Šaulių Rinktinės atstovas P. Aglinskas įteikia dovaną Jaunių A. kl. laimėtojiui Chicago Lituanicai.

Toronto "Šatrijos" tunto, kunig. Birutės draugovės draugininkė L. Baltaduonienė ir adjutantė G. Simanavičienė Kaziuko mugėje. Nuotrauka B. Tarvydo

Ramona Braunel, Sofijos ir Stepono Ulbinų anukė, išrinkta iškiliaja lietuvaite (Miss Lithuania).

Tautinių šokių grupė "Nemunas" atšventė 5-ųjų metų veiklos sukaktį. Šventė įvyko š. m. balandžio 19 d. Slovakų salėje. Programą išpildė tautinių šokių grupė "Nemunas". Vyr. grupę vadovauja Stasė ir Sigitas Zubrickai, o jaunųjų - V. Masilionis iš Buffalo, N. Y. Šia proga buvo apvainikuota iškilioji lietuvaite - Miss Lithuania, kuri atstovauja lietuvių Folk Arts festivalio parade, kuris vyksta kasmet gegužės mėn. pabaigoje. Pereitais metais iškilioji lietuvaite buvo savanorio-kūrėjo Antano Šukio anukė Viltė Zubrickaitė. Šiais metais karūna atiteko savanorio -kūrėjo Stepono Ulbino anukei Ramonai Braunel. Jos nuotrauka su aprašymu buvo patalpinta St. Catherine's dienraštyje The Standard ir Niagara Falls Review. Ji yra gabi moksle ir aktyvi lietuviškoje veikloje. Lanko muzikos ir dainavimo studijas. Muzikos ir solo dainavimo varžybose laimėjusi 8 aukso medalius, 3 trofėjas ir daug sidabro medalių. Dažnai solo dainuoja ne tik lietuviškuose švenčių minėjimuose bet yra kviečiama ir karnavalių. Visur dalyvauja apsirengusi tautiniais rūbais tuom garsinama Lietuva. Daug yra iš savo senelių gavusi žinių apie vykdomą genocidą okupuotoje Lietuvoje, tą jautriai pergyvena ir apie tai painformuoja gimnazijos mokytojus ir mokinius. Renka spaudą apie komunizmo žiaurumus ir ją aprūpina paraudusius mokytojus. Tokio jaunimo, kaip Ramona, reikia daugiau, nes vienintelis būdas mokyklose supažindinti mokytojus su rusiškuju komunizmu - aprūpinti juos spauda anglų kalboje.

J. Šarapnickas
St. Catherine's, Ont. Canada

Toronto skaučių Šatrijos tunto vadija 1975 m. su buvusiais ir naujais tuntininkais (viduryje). Nuotrauka S. Dabkaus

Motinos Diena

Pabiro žiedeliais gegužis,
Pavasario saulė gražu,
Kaip žemė žaluma nudažė,
Stebūklo ir meno dažu.

Pražydo jau pievos ir kloniai,
Suskambo paukštelių daina,
Takais tarp arimų ir klonių,
Ateina motulės diena.

Telenkias alvyų jai krūmai,
Težydi bijūnų žiedai,
Nes motinos meilė daug gali,
Lydėdama mus amžinai.

Alb. Kašiubienė

JAUNIMO SUVAŽIAVIMAS

Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimo trečiąją suvažiavimą šaukia Kanados ir JAV jaunimo sąjungos. Suvažiavimas ruošiamas š. m. gegužės 17-19 dienomis.

Suvažiavime žada dalyvauti abiejų kraštų Jaunimo tarybos nariai. Taip pat pageidaujama, kad dalyvautų naujai išrinkti III Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso atstovai iš JAV ir Kanados kandidatai į atstovus. Kanados atstovai tuo metu dar nebus išrinkti, nes jų rinkimai numatomi birželio 1 dieną.

Suvažiavimo projektą yra paruošiusios Kanados lietuvių jaunimo sąjungos valdybos narės Gabija Juozapavičiūtė ir Jūratė Šeškutė.

Šeštadienį, gegužės 17 d., numatytas suvažiavimo atidarymas. Bus programos, paskaitos bei posėdžiai kongreso temomis. Prof. Romas Vas tokas kalbės tema "Kanados lietuvių rolė visuomenėje bei akulturacijos ir asimiliacijos procesai".

Sekantį dieną, sekmadienį, programos bus skiriamos atstovams ruošti į kongresą. Bus trumpos paskaitos ir diskusijos.

Pirmadienio posėdis bus skiriamas aptarimui kongreso reikalų tarp abiejų kraštų valdybų.

Suvažiavimas įvyks Western University of London, Ontario patalpose. Dalyviai galės apsigyinti universiteto bendrabutyje. Bendrabučio kainos yra 12 dol. vienai nakčiai, 20 dol. dviem ir 25 dol. trimis naktimis. Į šias kainas yra įskaitytas registracijos mokestis, įėjimas į šokius, bei vakarienės šeštadienį ir sekmadienį.

Visas Šiaurės Amerikos jaunimas kviečiamas dalyvauti šiame suvažiavime. Domintys asmenys raginami registruotis pas Liną Kairį, 460 George Street, London, Ont. Canada N6A 3B5, tel. (519) 439-4937.

NETEISINGI PASKYRIMAI

JAV Lietuvių jaunimo sąjungos valdyba pranešė kiek atstovų apygardos ir jų apylinkės galės išrinkti ateinančiuose III PLJK rinkimuose.

Pereitas Jaunimo kongresas nutarė, kad atstovų skaičius turi būti apribotas. Todėl į šį trečiąjį kongresą iš JAV bus renkami 44 atstovai. Į pereitą Kongresą iš JAV buvo išrinkta per 50 atstovų. Šiam jaunimo kongresui atstovų skaičius atskiroms vietovėms yra paskirstytas atsižvelgiant į 1972 m. JAV LB Tarybos rinkimų dalyvių skaičių.

Floridoje, nors ir nėra daug lietuviško jaunimo, bet yra dvi LB apylinkės. Floridai nėra nė vieno atstovo paskirta.

Vidurvakarių apygardoje, Indianos valstijoje, yra dvi apylinkės, tai East Chicago ir Beverly Shores. Šioms apylinkėms nėra paskirtos atstovo vietos, nors East Chicago turėjo atstovą antrajame Kongrese. Taip pat numatytas atstovas Milwaukee apylinkėje.

Pietinėje vidurvakarių apygardos dalyje yra dvi LB apylinkės, toli nuo visų kitų apylinkių, tai East St. Louis

Bostono lietuvių sporto klubas - 1975 m. vyrų A klasės laimėtojas. Nuotrauka C. Genučio

Momentas iš praėjusių krepšinio žaidynių. Nuotrauka C. Genučio

Ill. ir Hot Springs, Ark. Galėjo būti šioms dviem apylinkėms numatyta nors viena atstovo vieta.

Amerikos vakaruose irgi yra problemų. Colorado, Washington ir Oregon valstijose veikia silpnos LB apylinkės. Taip pat ir yra išsibarstę lietuvių po tą visą Amerikos dalį. Nors šios vietovės silpnai veikia, bet joms galėjo būti numatytas bent vienas atstovas.

Arizonoje lietuvių skaičius sparčiai auga. Dauguma tos valstijos lietuvių yra vyresnio amžiaus. Bet yra ir nemažai jaunimo. Nors LB Phoenixo, Ariz., apylinkė stipriai veikia, jie nesulaukė nė vieno atstovo.

Ne visos apylinkės buvo nuskrausios. Pavyzdžiui, Vidurvakarių apygardos Marquette Parko paskirtas didžiausias skaičius atstovų. Per pereitą Kongresą ši apylinkė turėjo penkis atstovus. Tiek pat į ateinančią Kongresą numatyta. Čia yra netiesa. Beveik visų apylinkių atstovų skaičius sumažėjo, bet Marquette Parke, ne.

Juk nemažas skaičius Marquette Parko lietuvių yra iškeliavę į priemiesčius. Priemiesčių atstovų skaičius nepadidėjo, o susilpnėjęs Mar-

Bostono - leimėjusios komandos kapitonas su žaidynių dovana. Nuotrauka C. Genučio

quette Parkas dar tebeturi didžiausią skaičių atstovų. Aš tikiu, kad ne tik aš su šiuo reikalu susirūpinęs. Būtų įdomu išgirsti nuomones iš tų apylinkių, kurios buvo pamirštos.

Rimantas GENČIUS

MIELAS JAUNIME,
SKAITYK IR PLATINK
LAISVĄ LIETUVĄ

15-to GINTARO baltųjų debutantų susipažinimo arbatėlėje Aldonos ir Algirdo Bazių namuose. Sėdi iš kairės: Rita Dičiūtė, Ona Pažarnikaitė, Judith Bardytė, Sharon Savickaitė; stovi - Lori Rimkutė, Ann Marie Jagielaitė, Danutė Brusokaitė ir Sharon Petroskutė. Nuotrauka H. Byskio

Vasario 16 d. suegoje Toronte 4-rius metus išbuvusi tuntininkė s. P. Saplienė perduoda tunto vėliavą naujai tuntininkei s. D. Keršienėi. Nuotrauka St. Dabkaus

ŽMONĖS, NUOTYKIAI IR FAKTAI

RIEBIOS ALGOS

Amerikos milžiniškų pramonės bei prekybos bendrovių, kurių metinė apyvarta siekia net po keletą bilijonų dolerių, faktiškai jų vadovai vad. "executives", gauna ir padarias metines "algeles", kai kurių prašokančias net pusę milijono dolerių.

Pagal "Business Week" duomenis General Motors vadovas Edw. Cole gauna 846,500 dol. per metus; Ford Motors b-vės - Henry Ford II ir Lee Jacocca abu po 878,750 dol.; General Motors - R. Gerstenberg - 938,000 dol., o "Johnson & Johnson" bendrovės (gaminančios smulkius - medicinos ir higienos reikmenis) imo jų vadovas Philip Hoffmann net 978,000 dolerių per metus.

JAV PREZIDENTINIAI KANDIDATAI

Vienas amerikiečių žurnalas, patrinėjęs abiejų politinių partijų žymniųjų veikėjų nuomones susidarė nuomonę, kad tų partijų numatomi kandidatai į JAV prezidento vietą galėtų pirminius rinkimus surinkti tokius balsų.

Demokratų (iš galimų 11 kandidatų):

1. Henry Jackson	15.7%
2. Edward Kennedy	15.2%
3. Lloyd Bentsen	12.7%
4. Hubert Humphrey	12.4%
5. Edmund Muskie	9.1%
Kiti - daug mažiau.	

Respublikonų (iš galimų 6 kandidatų):

1. Gerald Ford	39.6%
2. Ronald Reagan	19.9%
3. Elliot Richardson	17.7%
4. Nelson Rockefeller	12.7%
5. Charles Percy	6.1%
6. Howard Baker, jr.	3.9%

NERAŠTINGI AMERIKIEČIAI

Šiame turtingame, aukštos civilizacijos krašte - JAV-se, yra daugiau kaip 18.5 milijonų gyventojų, vyresnių negu 16 metų, kuriuos, praktiškai imant, galima laikyti neraštingais.

JAPONŲ "PREKYBINĖS" IŠLAIDOS

Japonų fabrikantus, prekybininkus ir kitus biznierių irgi smarkiai prišpaudė ūkinis nuosilūgis (recession).

Pastaraisiais metais jie savo nusmukusį pinigą vis taupiau išleidžia.

Ne taip buvo prieš porą metų. Ap-skaiciuojama (JAV doleriais), kad per 1973-4 finansinės atskaitomybės metus japonų biznierių yra išleidę per 5.5 bilijonų dolerių savo klientų pietavimui su vynu ir muzika brangiuose restoranuose, vakarieniškos naktiniuose klubuose su geišomis bei kabaretuose ir įvairioms pramogoms ištaigingose vasarvietėse, sporto šventėse ir pan.

Stambi prekybos bendrovė - Mitsui & Co. tokiems reikalams yra per metus išleidusi 9.4 milijonų dolerių, arba arti 26 tūkstančių dolerių per dieną.

Didžiulė Mitsubishi Corp. išleido irgi beveik tiek pat.

JAPONŲ PATRAUKLUMAS

Vienas amerikietis, ilgesnį laiką pabuvojęs Japonijoje, grįžęs namo, papasakojo savo draugams apie tą kraštą ir žmones.

Baigdamas, jis pridūrė: "Jeigu man kada nors tektų vėl apsigyventi, tai aš imčiau japonų. Japonų merginos yra smulkios, bet dailios, grakščios, jautrios ir paslaugios. O kas svarbiausia, tai tavo uošvė gyvena kur nors Osakoje ar Jokohamoje."

TELEVIZIJOS NAUDA

Anais laikais, kai buvo išrasta televizija, žmonės galvojo, kad ji pakeisianti radiją. Bet išėjo kitaip. Televizija išstūmė virimą, skalbimą ir buto valymą.

KAS VALDO AMERIKA?

Populiarus amerikiečių savaitraštis "U.S. News & World Rep." kiekvienais metais apklausinėja 1000 ar daugiau asmenų, gerai pažįstančių JAV visuomeninį bei politinį gyvenimą ir padaro gana reikšmingų išvadų.

Kas valdo J.A.V.-jas? Pagal sakytą žurnalo apklaustųjų asmenų sutelktas nuomones, įtakingiausi šio krašto dešimt asmenų yra (pagal eilę):

1. Gerald R. Ford - valstybės prezidentas.
2. Dr. Henry Kissinger - valstybės sekretorius dėl jo laimėjimų užsienio politikos srityje. (Nors daugelis iš žvalgių amerikiečių tuos jo laimėjimus...

mus laiko abejotinos vertės).

3. Arthur F. Burns - Federalinės Rezervų tarybos pirmininkas. Jis kontroliuoja apyvartoję esančią pinigų kiekį.

4. George Meany - darbo unių sąjungos AFL-CIO pirmininkas.

5. Nelson A. Rockefeller - JAV viceprezidentas, didelis turtuolis, turintis nemažai įtakos politiniuose užkulisiuose.

6. Warren E. Burger - JAV Aukščiausiojo Teismo pirmininkas. Tai kilnus ir brandus teisėjas, inėšes į teismus nemažai konservatyvaus elemento.

7. Edward M. Kennedy - JAV senatorius, labai populiarus demokratų partijoj, pajėgus ją apjungti ir jai vadovauti.

8. Mike Mansfield - JAV Senato vadovas, turintis ilgą metų patyrimą, pasižymintis nuoseklumu.

9. Walter Cronkite - televizijos korespondentas. Tai griežtai liberaliųjų pažiūrų pranešėjas. Kadangi televizija yra didžiausia viešosios opinijos formuotoja, tai Cronkite itaigi gali kasdien paveikti milijonus žmonių, atsižvelgiant kaip jis T.V. žiūrovams žinias patiekia.

10. Carl Albert - Atstovų Rūmų pirmininkas (Speaker of the House) turintis didelę galią, kai iškyla konfliktas tarp įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios šakos.

Tas pats žurnalas pateikia sąrašą 24 galingųjų institucijų bei organizacijų, kurios žymių amerikiečių nuomone, savo sprendimais bei veiksmais turi didžiausios įtakos JAV gyventojams. Čia išvardinsime jų dalį, pagal jų svarbumo eilę: 1. Prezidentūra, 2. Aukščiausiasis teismas, 3. Televizijos tinklai, 4. JAV Senatas, 5. Dabojos unijos, 6. JAV Atstovų Rūmai, 7. laikraščiai, 8. Valdžios biurokratai, 11. Finansinės institucijos, 14. Demokratų partija, 21. Kariuomenė, 22. Respublikonų partija.

- J. Vil. -

Meilės Eliksyras.

(Atkelta iš 9 psl.)

200 metų nepriklausomybės, atiduoti didesnę duoklę, parodant lietuvių tautos kūrybingumą ir jos lobius, Jonas Talandis visų mecenatų vardu Operai taria "ačiū" - Ne žodžiais, bet darbais įgyvendinsime jūsų užsimojimus, - sakė jis.

Operos valdybos pirmininkas dėkoja spaudai, radijo ir LTV žmonėms už visokeriopą talką. Pakviečia valdybos sekretorę Rūtą Grauzinienę pasiskaityti valdybos nutarimą, kuriuo dviem spaudos bendradarbiams Alfonsui Nakui ir Jurgiui Janušaičiui, be pertraukos dešimtį metų talkinusiems propaguojant spaudoje operos darbus skiriamos Chicago lietuvių operos tradicinės dovanos. Dovanas įteikė solistės Margarita Momkienė ir Gina Čapkauskienė. Dovaną įteikta ir Simui Kudirkai.

Simas Kudirka, dėkodamas už žymenį, reiškė dėkingumą kultūrinį darbą dirbančiai operai, ragino visus ir visada skelbti tiesą dienos šviesoje, iškelti iš mirusiųjų tarpo tautos kankinius, surenkant apie juos medžiagą priminti visur ir visada lietuvių tautos žudymą, koncentracijos stovyklas persekiojimus ir bolševikų niekšingus darbus. Siekti neatlaidžiai Lietuvai laisvės.

Spalvingas, Operos darbo kelių nusakantis, buvo maestro Vytauto Marijošiaus žodis. Jis išryškino kompozitoriaus - kūrėjo, solisto, režisieriaus dailininko, dirigento ir kiekvieno operos dalyvio reikšmę statant operą. Šitu žodžiu prisiminė savo asistentą Alvydą Vasaitį, kuriam kaip tik yra sudaromos progos siekti dirbti to karjeros, ypatingą svarbą skyrė mecenatams, be kurių pagalbos, be lėšų patys geriausiai sumanymai nebūtų įgyvendinami. Jis pasidžiaugė, kad jau trečią kartą jam tenka su Opera dirbti ir visada čia jis randas tų žmonių didelį užsidegimą, pasiaukojimą išlaikyti gyvą ir kūrybingą kolektyvą. Gi ateinančiais metais, jeigu jam teks sugrįžti, su Opera teksią dvide-

Žaidynių rengėjai. Iš kairės: Degutis, Žiupsnys ir Liškūnas. Nuotrauka C. Genučio

šimt penkeris kartus daugiau ir intensyviau dirbti. Tais metais busi statomos trys lietuvių kompozitorių operos.

Pabaigoje Vytautas Radžius, valdybos vardu, dėkojo visam operos personalui, talkininkams ir atskirai išvardino ir pristatė šimtinę mecenatų. Jis pažymėjo, kad "Meilės Eliksyrą" statant dirbo 241 asmuo - iš jų 5 solistai, 54 operos choristai, visa eilė statistų, ir kitų bendradarbių bei mecenatų.

Pabaigoje kalbėjo svečias iš Los Angeles Kasperas Kazlauskas ir jis pažadėjo sekančiam operos sezonui 1.000, - dol. auką, tuo tapdamas Operos nuosirdžiu mecenatu. Mecenatams pobūvio dalyviai sugiedojo ilgiausių metų. Po oficialiosios dalies - Neolitanų orkestrui grojant, Operos šeimos dalyviai smagiai pasilinksmino.

Ėjo bobutė pro statybas, o iš viršaus krito plyta ir prie pat jos užmušė žmogų. Bobutė ir sako: "Dieve, Dieve, užmušė lietuvi, jau tiek tų statybų, tiek plytų, kad negali žmogus

praeiti". O Statybininkai sako: "Močiutė, čia užmušė kacapą, o ne lietuvi". Bobutė vėl sako: "Dieve, jau tiek pas mus jų priviso, kad nei plytai nėra kur nukristi".

Jeigu ji pirma gailėjosi lietuvių, tai dabar pasigailėjo plytos, kad nėra vietos jai nukristi dėl ruskių gausybės.

KE NOSHA, Wisconsin. - Kenosha's Alto skyriaus valdyba, pirmininkas V. Balčiūnas, MD ir sekretorius Kostas Darbutas, paskutiniu metu pasirodžius žinioms, kad JAV kai kurie pareigūnai linke pripažinti Baltijos valstybes, kaip nedaloma Sovietų Rusijos dalis, pasiuntė Wisconsin senatoriams ir kongresmanams tuo reikalu laiškus.

Dabar Kenosha's Alto skyriaus valdyba gavo iš senatoriaus Gaylord Nelson ir iš senatoriaus William Proxmire bei iš kongresmano Les Aspin laiškus, kad jie į tuos klausimus atkreips dėmesį. K. D.

BRIGHTON BAKERY
2457 W. 46th Place, Chicago, Ill. 60632
Phone VI 7-1250
SKANIAUSIA DUONA IR KEPINIAI

ANTANAS IR NIJOLĖ MACKEVIČIAI - Savininkai

Residential and Commercial Sales

ISLAND REAL ESTATE

VERONICA "Ronnie" JAKUSOVAS

Registered Real Estate Broker
4506 Gulf Boulevard
St. Petersburg Beach, Fla. 33706 (813) 362-1441

Sea Lore Motel

10089 Gulf Blvd., Treasure Island, Florida, 33706, Prie 75 kelio.
TEL. (813) 360-7257

Nauji apartamentai, atskiri kambariai su visais virtuvės įrengimais, pavieniais asmenims ir šeimos. Šluma ir oro vėsinimai. Kilimai, T.V., gražus paplūdimys, laiveliai, gera žuvalimui vieta, gražus vaizdas į Meksikos įlanką.

Stella ir Antanas MINEIKIAI

SAVININKAI:

LIETUVISKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznui įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas pataravimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užkirkite:

JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 S. Ashland Avenue Chicago 36, Illinois
Telef.: WAlbrook 5-5671

Artimiesiems, giminėms, draugams ir pažįstamiems geriausia dovana galvos odos priežiūrai JIB vaistai, patentuoti Šveicarijoje. JIB vaistai siunčiami į visus laisvus kraštus. Skyriai: 2408 Daugall Ave., Windsor, Ont. Kanada. Europoj: Stug. 50, Duisburgerstr. 9-10 W. Germany. Užsakymus su \$6 piniginiu orderiu siųsti: JIB Laboratory, 1437 So. 49th Ave., Cicero, Ill. 60650

A-I Meats
Prime & Choice Meats

Skaniausios lietuviškos šviežios ir rūkytos dešros. Delikatesų skyrius

Antanas PLĖNIS

2433 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 Tel. 436 - 6888

Toronado Custom Coupe

Jeil norite įsigyti naują 1975 Oldsmobile ar bet kurios kitos rūšies gerą vartotą automobilį, kreipkitės pas

Edmundą VENGIANSKĄ

Hollingshead Oldsmobile 5370 So. Western Avenue Chicago, Ill. 60609
Phone 476-7000

kuris, turėdamas ilgametį patyrimą automobilių prekyboje, patarnaus jums visuose auto mašinos pirkimo, apdraudos ir finansavimo reikaluose.

Darbo valandos nuo 9 v.r. iki 9 val. vak. Paminėjus šį skelbimą - tikėkitės specialios nuolaidos kainoje.

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios. Darbo valandos kasdien nuo 8 v. ryto ligi 6 val. vak. Šeštadieniais nuo 8 val. r. ligi 12 val. dienos.

SAVININKAS LIETUVIS

3522 West 63-rd. Str. Chicago Ill.
Tel. 776-5888

71 YEARS SERVING

CHICAGOLAND

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAS, President Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

5 1/4 %

OUR SAVINGS CERTIFICATES

EARN UP TO 7 1/2 %

see us for HOME financing AT OUR LOW RATES

MUMS RAŠO

Lietuviai Ne Antisemitai

Ignas PĖTRAUSKAS

Darosi skaudu matant, kad net Amerikos kongreso nariai (k. a. kongresmanas Holzman, N. Y.) eina Sovietų Rusijos agento pareigas, įvairūs JAV pareigūnai, apšviesti rusų agentų, nesupranta, kad lietuviai kovojo ir kovoja už nepriklausomą Lietuvą ir prieš rusus ir prieš vokiečius. Bet daugelis žydų tautybės žmonių, kuriems teko arčiau pažinti lietuvius, žino, kad lietuviai buvo patriotai, bet ne antisemitai.

Vienas iš daugelio tokių žydų yra Edvardas Kuznecov. Kaip atsimerame grupė žydų bandė Leningrade pagrobti lėktuvą ir skristi į Izraelį. Bet jiems nepavyko. Jie buvo suimti Tarp suimtųjų buvo ir Edvardas Kuznecov. Jis buvo nuteistas ir išsiųstas į darbo stovyklą. Jo likimas nežinomas. Būdamas stovykloje, jis vedė dienoraštį ir per bendraminčius jis jį per siuntė į vakarus. Čia jo vardu yra išleista 253 psl. knyga "Prison Diaries". Kaip jam pasisekė tuos užrašus prasmugeliuoti iš taip saugomos stovyklos, tebėra mįslė ir dabar Sovietų KGB organams.

Dienoraštyje jis smulkiai aprašo stovyklų gyvenimo ir darbo sąlygas, kaip kaliniai yra mušami, medicinos reikmenų trūkumą ir kt.

Tas viskas, mums lietuviams gerai žinoma. Gal tai būtų naujiena tiems, kurie siekia bendradarbiavimą su Lietuvos okupantu. Žinoma jam

esant stovyklose, teko susitikti ir lietuvių kalinių. O Dieve, jau 35 metai praėjo, kaip lietuviai vis siunčiami į Sibiro taigas. Ir mums įdomios tos vietos, kur jis, aprašydamas sovietinį "tautų kalėjimą", pamini ir lietuvius. Jis rašo: "...Jie yra išskirtinai garbingi ir blaiviai galvoja žmonės. Pas juos nepastebima jokio antisemitizmo..." "...Jie yra nepaprastai drąsūs vyrai". "Tarp visų kitų kalinių lietuviai daro geriausią įspūdį..."

Toliau autorius rašo: "Tie narsūs Baltijos žmonės, kovojo su abiem užpuolikais - naciais ir sovietais. Kol pagaliau dėl milžiniškos sovietų karo jėgos jie prarado savo nepriklausomybę..."

Tai taip apie lietuvius atsiliepia patrijotas žydas. Manau, kad būtų gerai tokią knygą, parašytą žydų tautybės asmens, pasiųsti kongr. Holzman ir kitiems sovietų suvedžiotiems politikams.

KADA JIE SUPRAS?

Kai Kremliaus budeliai 1940 m. su savo "nugalima" raudonąja armija okupavo Lietuvą, tai jie, ypač karininkai ir kiti aukštieji kaptai, savo "rojuje" neturėdami ko geresnio nusi - pirkti, atsigabeno pilnas kišenes rublių. Jie nuvertino Lietuvos litus ir

privertė žmones iškeisti juos į tuos beverčius rublius. Lietuvos žmonės už savo sutaupę tegavo tik kapeikas o okupantai bematant viską labai greitai išpirko. Dingo kailiai, rūbai, medžiagos, įvairūs maisto produktai, k. a.: sviestas, kiaušiniai, sūriai, vaisiai ir kit.

Vienas politrukas - karininkas, stengėsi šiuos faktus man taip paaiškinti - "Jeigu dabar ko žmonės trūksta, tai nereikia nusiminti. Žmonės privalo pakentėti ir gerai suprasti, kad dabar Sovietų Sąjunga didžiau sėdėmės skiria vien apsiginklavinimui. Mes gauname įvairių rūšių ginklus, kad galėtume užimti visą pasaulį. Po pasaulinės revoliucijos, vieton ginklų pradėsime gaminti žmonėms reikalingas reikmenis". Toliau jis dar man aiškino kad Leninas yra pasakęs: "SSSR priešus, visus kapitalistus reikia sunaikinti jų pačių (kapitalistų) žemėje".

Taip kalbėjo Raud. Armijos politrukas. Aišku, jis buvo, kaip ir dauguma Kremliaus budelių, gerai išdresiruotas.

Šiandien prisimenant to politruko žodžius ir matant kaip JAV aukštųjų valdžios asmenų (ir kai kurių milijonierių) galvose vaidenasi ta nelemtoji d e t e n t e, paprastai sakant - bučiavimasis su raudonoju šėtonu, negalima suprasti, kodėl yra tiek daug naivų žmonių, kurie vis dar neįsivaizduoja tos raudono tvano šėtoniškos politikos pavojaus. JAV aukštiosios politikos vairuotojai senai jau turėjo suprasti ir gerai žinoti, kad Vietnamas, Kambodžoj ir kitur kovos, nekaltų žmonių žudymai, o Jungt. Amerikos Valst. pastatų padėginėjimai, sprogdinėjimai, įkaltų grobimai bei jų nužudymai ir apskritai laisvojo pasaulio destrukcija yra iš Maskvos, Kremliaus budelių diriguojama. Kartais ir iš Pekino.

Kodėl mes vis turime rašyti prezidentams, senatoriams, kongresmanams? Nejaugi jie yra tokie naivūs, kad reikia nuolat jų dėmesį žadinti? Nejaugi visi jie tokie jau akli, kad neįprastų raudonojo, šėtoniško tvano pavojaus?!

LAISVINIMO KOVOS NESKLANDUMAI

(Atkelta iš 3 psl.)

Po dvidešimt penkių metų, kai tarptautinės politikos rodyklė pakrypo mūsų nenaudai, tada mūsų laisvinimo veiksniai pradėjo koordinuoti lietuvių, estų ir latvių veiklą.

Kodėl jie tiek ilgai laukė? Juk tai galėjo anksčiau padaryti. Nė kartą net svetimieji patarė, kad mūsų vedamoji kova būtų efektingesnė, reikia susijungti su kitų pavergtų tautų organizacijomis ir kovoti išvien prieš bendrąjį priešą. Net keleivijje buvo rašyta, kad lankydamsis šiame krašte lietuviai komunistas yra savo buvusiam kolegai pasakęs, jog Kremlius labai bijas ukrainiečių veiklos, nes jų esą daug laisvame pasaulyje.

Ukrainiečiai yra mums labai draugiški ir tai teko man patirti būnant su jais nacių koncentracijos stovyklose. Tuomet jie man daug padėjo ir net du kartus išgelbėjo mano gyvybę. Kartą paklausiau jų, kodėl jie taip stengiasi man padėti. Į tai jie atsakė: "gyvendami Ukrainoje, girdėjome daug gražių pasakojimų apie Lietuvą, bet mums niekad neteko lietuvių sutikti. Dabar tu mums prameni kunigaikštį Vytautą, kuris kadaise valdė mūsų kraštą ir jo valdymo laikais buvo labai gera Ukrainos žmonių gyventi". Į klausimą iš kur jie žino, atsakė: "kiekvienas ukrainietis tai žino, nes tos žinios yra perduodamos iš kartų į kartas, ir mes tai sužinojome iš savo tėvų".

Man atrodo, kad ne tik šaunūs uk-

Balzeco Lietuvių Kultūros Muziejaus Moterų vieneto komitetas, kuris surengė š. m. IV. 30 d. John Hancock dangoraižio restorane metinę Pavasario sueigą, kur buvo pagerbtos jaunos menininkės - Eug. Stančiauskaitė, Jeanne Dainis ir Rosemary Janas.

Sėdi iš kairės: Janina Marks, sesuo Roseanne. Stovi: Teodora Kuzas, Jean Vance ir Liu Dargis.

rainiečiai, bet ir visų kitų pavergtų tautų imigrantai būtų mums puikūs kovos draugai. Tik visa nelaimė, kad mūsų veiksniams trūksta tautinio solidarumo, organizacinių gabumų, kovos ryžto bei politinės išminties. Todėl daugelio metų kovos pasekmės gali būti liūdnos.

Britanijos vyriausybė paskelbė, kad ji rekomenduoja gyventojams pasilikti Europos Rinkoje. Referendumas dėl pasilikimo ar išstojimo įvyks birželio mėn. Parlamente yra daug darbo partijos narių ir net ministerių kabinete 7 asmenys, kurie balsuos prieš pasilikimą Europos Rinkoje.

Panamos...

(Atkelta iš 2 psl.)

nepateks visiškai raudonųjų kontrolėn.

Tai įvyko tik dėl liberalų nuolaidžios politikos. Jų išmonės vis daugiau ir daugiau griauja Amerikos demokratines santvarkos principus. Jei liberalų skaičius Kongrese ir valdžioje didės, tai Amerikos ateitis bus tarsi - ji pateks į priešvalstybinių gailių rankas.

Tokius teigimus dažnai LAISVOJE

LIETUVOJE patvirtina ir V. Bražėnas.

Aiškiai matome, kokiais pigiais ir valstybei žalingais pažadais liberalai skina kelią į Kongresą. Balsuotojus trokstančius gyvenimo patogumų ir didelių atlyginių, nesunku suvilioti. Savo paraudusias idėjas liberalai vis daugiau apvelka socializmo drabužiu, kuris labai patinka lengvo ir pelningo gyvenimo megejams.

Liberalas lyg devynialgis slibinas. Jam nukerta vieną galvą, o aštuonios dar lieka. O kol jos visos nusirys, jis gali labai daug žalos Amerikai padaryti. Iš jų galima laukti panašaus posūkio, kaip kad iš Castro. Kai tik jis atsistojo valdžios priešaky, tuojau paskelbė, kad demokratine santvarka pakeičia "socialistinė", kuri jau buvo sukirpta pagal Maskvos planus.

WASHINGTONAS. - Kongrese tvirtinama, kad didesnė pusė senatorių yra priešingi projektui, kuriuo Panamos kanalas atiduodamas Panamai. Kai prieš metus ar daugiau laiko Kissingeris buvo pažadėjęs kanalą išsižadėti. Nepasitenkinimas Amerikoje didėja ir gali būti, jog tokia sutarčiai pasirašius, Senatas jos nepatvirtins.

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas pataravimas. Naujaisi kraustymai įrankiai. Gys žetų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS

2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

Superior Savings

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS

Už reguliarius taupymo indėlius mokama 5 1/4 %

Už terminuotus taupymo pažymėjimus mokama 6 1/2 % - 7 1/2 %

TAUPYMO INDĖLIAI IR PAŽYMĖJIMAI

APDRAUSTI IKI \$20,000.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SKYRIAI Clevelande, Ohio

798 EAST 185th STREET

Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE

Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE

At Superior — (Near Rapid)

Telephone 681-8100

BRUNO KAPYKLA

3339 So Lituania Ave.

Chicago, Ill. 60608

Tel. CL 4-6376

Sav. Bruno MACIANSKIS

Čia rasite skaniausią pagamintą: pyragaičius iš stambių kvietinių miltų, įvairių pyragų, tortų, taip pat naują ragaišį išdaigintų kviečių ir įvairios duonos.

Kas valgo Bruno duoną, Visad žydi kaip aguona!

PHONE VI 7 - 9327

CALIFORNIA SUPER SERVICE

GENERAL REPAIR WORK - ROAD SERVICE

K. E. RINGIS Prop.

4824 So. CALIFORNIA AVE. CHICAGO ILLINOIS 60632

MOVING

PERKRAUSTO BAIKUS IR KITAS DAIKTUS. IR IS TOLI Miesto leidimai ir pilna apdrauda.

2047 W. 67th Place — WA 5-8003

Filomena sako:

- KAS NETAUPO ATEIČIAI, TAS NESIRUOŠIA ŠVIESESNIAI IR TINKAMESNIAI GYVENIMUI.

CHICAGO SAVINGS MOKA ANT PAPRASTŲ KNYGUČIŲ	5.25 %
\$ 1,000 įdėtas vieniems metams duos...	6.5 %
\$ 1,000 įdėti 4 metams duos...	7.5 %
\$ 1,000 įdėti 6 metams duos...	7.75 %

Nuošimčiai priskaitomi kas dieną, išmokami kas trys mėnesiai. Kiekvienas taupytojas yra apdraustas iki \$ 40,000 per Federalinės Valdžios Apdraudą F. S. L. I. C.

CHICAGO

savings and loan association

6245 South Western Avenue 476-7575

"RAMUNĖ" DELIKATESŲ KRAUTUVĖ IR RESTORANAS

Čia yra: lietuviškų knygų, gaidų, plokštelių ir kitų lietuviškų kūrinių, kurių kitur vargiai gausite. Prašome įsitikinti. Savininkai: Ona Konkulevičienė ir Bronius Zabukas

2547 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. Tel. 925 - 4254

APDRAUDŲ AGENTŪRA

NUO 16 IKI 80 METŲ

VAIRUOTOJŲ AUTOMOBILIUS PATOGIOMIS MĖNESINĖMIS IŠSMOKĖJIMO SĄLYGOMIS

APDRAUSKITE SAVO TURŲ-INVESTAVIMĄ "HOME OWNERS POLICY". IŠRŪPINAME VISUS KITUS APDRAUDIMUS PER TVIRTAS APDRAUDŲ B-VES. SĄŽINGINAI PATARNAUJAME VISAIŠ NAMŲ PIRKIMO IR PARDVIMO REIKALAIŠ.

JUOZAS BACEVIČIUS

BELL REALTY & BACE INS. AGENCY

6455 So. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60629, TEL. PR-8-2232
Valandos kasdien 9-8 val. vak. Šešt. sekm. 9-4 val.

5 1/4 %

Peasebook Savings All accounts compounded daily - paid quarterly

7 1/2 %

4 Years Savings Certificate (Minimum \$5,000)

4040 ARCHER AVENUE, Chicago, Illinois, 60632

Tel. 254-4470

(Centras)

Ivuo 1914 metų

Midland Savings apdraudžia taupymą ir naug pensijų reikalus visuose apylinkėse. Dėl to Jūs galite būti ramūs, kad Jūsų pinigai saugūs ir auga.

ir 8929 So. HARKLEM AVENUE, Bridgeview, Illinois, 60455

Tel. 598-9400

F r a n k Z O G A S

P r e s i d e n t

Laisvoji Lietuva

2618 West 71st Str., Chicago, Ill. 60629
Tel. 476-3371 ir 839-5531

Kas ir kur

A. A. Juozas VALIUŠAITI atminti
aukojo :
L. A. S. laikraščiai "Laisvoji Lietuva"
Vilius ir Eda Bražėnai \$ 35,-
LAS New Yorko skyrius \$ 25,-
Marija ir Leonas Virbickai \$ 20,-
Jurgis ir Monika Juodžiai \$ 20,-
Liudas Tamošaitis \$ 15,-
Adolfas ir Kazimieras Čempės \$ 10,-
Juozas Zaruskas \$ 5,-
Vl. Skirmuntas \$ 5,-

Kultūros Židiniai New Yorke
Juozas ir Jadvyga Lukošiai \$ 30,-
Vladas ir Albina Balsiai \$ 20,-
Antanas ir Rasa Razgaičiai \$ 20,-
Petras ir Genė Slapeliai \$ 15,-

Tautos Fondai
Stasys ir Sofija Kuzmickai \$ 20,-
Ona ir Kazys Bačauskai \$ 15,-
Aldona Liutienė \$ 10,-
Mary Spokas \$ 5,-

MŪSŲ SKAITYTOJAI
laikraščiai paremti aukojo :
Dr. J. Vileišis, Waterbury 25,-
Dr. K. Bobelis, Elgin 12,-
J. Vasyliūnas, Samerville, Ma. 15,-
Liet. Journalistų S-gos
Centro Valdyba 10,-
J. V., Cleveland 10,-
Waclovas Brazauskas, Chic. 7,-
Romas Biliūnas, Fairborn 7,-
Vyt. Žemaitis, Chicago 6,-
Juozas Vareika, Chicago 6,-
P. Šilas, Miami 5,-
Dail. J. Juodis, St. Petersburg 5,-
Sr. Krosniūnas, Santa Barbara 5,-
Algirdas Jonys, Delanco, N.J. 5,-
M. Karaitis, St. Petersburg 4,-

Po 2 dol aukojo :
A. Karsokas, J. Palionis, K. Januška
J. Valaitis, A. Šileika, Ch. Bukaveckas,
A. Norgėla, J. Rekašius, P. Normantas,
P. Vaičiūnis, V. Počas, P. Lašas,
K. Vaitaitis, A. Mantautas, J. Pupininkas,
V. Sakas, M. Kriščiūnas, L. Bučinskis,
S. Račkauskas, G. Repšys, Br. Saplys,
J. Ribinskis .
Visiems skaitytojams už auką nuoširdžiai dėkojame!

Žurn. Jonui VAIDELIUI mirus, vietoj gėlių "Laisvajai Lietuvai" aukojo:
Jonas Balčiūnas, Willw Springs Ill. \$ 25,-
Adelė ir Jonas Poderiai Detroitas \$ 20,-

IŠ DVIEJŲ - VIENAS

ANGLIJOS IR BRITANIJOS LIETUVIŲ KLUBAI Chicagoje, eilę metų veikę atskirai, nutarė susijungti į vieną bendrą organizacinę vienatę. Balandžio 20 d. abiejų klubų valdybos bendrame posėdyje vienbalsiai nutarė š. m. gegužės 11 d. 2 val. p. p., Lietuvos Vyčių salėje, 2455 W. 47 St. susaukti abiejų klubų visuotinį narių susirinkimą, kad patvirtintų valdybų nutarimą susijungimui.

Į bendrą Britanijos ir Anglijos lietuvių klubų susirinkimą kviečia pirmininkai -

Pranas Rumša ir
Justinas Šidlauskas

Balandžio 16 d. "L. L." bendradarbis Vilius BRAŽĖNAS kalbėjo Kiwanis Klubo nariams, garsiojoje kriauklėmis Sanibel saloje, Meksikos jūroje. Tema: "Laisvės Pakaitalas". Balandžio 17 d. jis kalbėjo Punta Gorda, Floridos mieste Charlotte County Amerikos Partijos susirinkime, tema "Kommunizmo Mitai ir Amerikos Saugumas".

Dailininkas Jurgis Juodis šiomis dienomis persikėlė gyventi į Floridą. Nuo š. m. gegužės mėn. 1 dienos jo naujas adresas bus: 275 So. Tessier Drive, St. Petersburg Beach, Florida 33706.

Stanley BALZEKAS, Sr., prekybos rūmų direktorius ir buvęs pirmininkas, šiais metais paskyrė \$500.00 stipendiją lietuvių kilmės pažangiam studentui siekti aukštesnį mokslą pramonės administracijoje.

Šiais metais Lietuvių prekybos rūmai paskyrė net 4 stipendijas ir įteigė dar atsiras daugiau tokių savanorių, norėdami padėti jaunimui, kaip mūsų mielas, nuolat dirbantis prekybos rūmų gerovei Stanley Balzekas, Sr., savininkas Chryslerio automobilų Balzekas Motor Sales, Inc. 4030 So. Archer Ave., tada turėsime galimybės įteikti reikalingą stipendiją mūsų studijuojančiam jaunimui.

Lietuvių prekybos rūmai, įskaitant ir šias 5 stipendijas, bus jau ištiesę siūlydami penkisdešimt keturiems studentams. Visados ieškome pramoninių tarpe pavienių asmenų, kurie galėtų prisidėti prie šio naudingo paskatinimo darbo.

Žinantieji šeimas, kurių studentai reikalingi pagalbos, prašome skambinti mūsų stipendijų komiteto pirm. Vyto Shukui, telefonu 246-1010.

Stipendijų įteikimo banketas įvyks š. m. gegužės 18 d. Beverly Country Club, 87-th & South Western Ave. Vakarui vadovauja vicepirmininkas Vircent W. Samaška, o banketą praves Der. Joseph Jerome.

Norintieji prisidėti prie šio vakaro pasisekimo prašome skambinti prekybos rūmų direktoriui, kuris mielai jums patarnaus išsityti bilietą.

V a l d y b a

LIETUVIŲ AKCINĖ B-VĖ "ŪKIS", Inc.

Lemonto apylinkėse lietuvių iniciatyva prieš metus suorganizuota akcinė b-vė "ŪKIS", Inc. Nupirko 112 akrų žemės 132 ir Archer gatvės, prie Lemonto, ant kurios yra planuojama, biznio pagrindu, statyba. Yra padaryti provizoriniai tos statybos planai - projektai. Lemonto Planavimo Komisija ir Miesto Taryba minėtiems planams pritarė.

Š. m. gegužės 14 d. 7:30 val. vak., 1005 Porter St., Lemont, Ill. p. p. Petro ir Onos Abromaičių namuose šaukiamas akcininkų (šėrininkų) susirinkimas, kuriame bus svarstomi b-vės begamieji reikalai, realizavimo galimybės ir perspektyvos.

Lietuviams, gyvenantiems Illinois valstijoje, reikėtų susidominti savo lėšų investavimu į nejudomąjį turtą,

Kun. Adolfas Stašys ir kongresmanas Edward J. Derwinski.

Kun. Adolfas Stašys š. m. gegužės 4 d., Balio Pakšto salėje, buvo pagarbintas jo 70 m. amžiaus sukakties proga. Dalyvavo apie 250 svečių. Dainavos choras, atsidėkodamas kunigui už paramą, jam įteikė simbolišką dovaną - Rūpintojėlį; Vytauto Didžiojo Rinktinę apdovanojo aukščiausią Sąjungos - Šaulių Žvaigždę.

Buvo gauta virš 100 sveikinimų raštu. Žodžiu sveikino - gen. konsulė J. Daužvardienė, choro pirm. Smilga, prof. Vitkus, T. Blinstrubas ir kt.

Prie pagerbimo daugiausia pasidarbavo p. p. Gradinskai.

Invalido kūrėjo - savanorio Petro K. Pleškevičiaus naujas adresas yra 255 Viktorija Ave. North Hamilton, Ont. L8L 5G2 Canada. J o materialė padėtis yra labai sunki, sveikata bloga. Prašome mūsų skaitytojus, kiek kas išgali, jį sušelpiti.

TEŠKIME AKCIJĄ, KOL BUS GRĖSMĖ

Sovietų Sąjunga, tęsdama savo kolonialinę politiką, stengiasi vis naujus kraštus pajungti savo kontrolėn, o ankščiau įvykdytus užgrobusius darbar įteisinti. Lietuvos užgrobumo įteisinimo Sovietai nori susilaukti Europos Saugumo konferencijoje.

Pavojus nėra praėjęs, todėl kiekvienas lietuvis turi imtis energingos akcijos. Mūsų tikslas - siūnyti laiškus ir telegramas Baltiesiems Rūmams, Senatoriams, Kongresmanams, Valstybės Departamentui, laiškininkui Bill Andersonui duoda vaisių. Amerikos Lietuvių Taryba, išsiūbavusi šį laiškų ir telegramų vėjų, prašo visus šias pastangas tęsti toliau su tokiu pat uolumu, parodant JAV vyriausybės įstaigoms ir spaudai, kaip labai mums rūpi Lietuvos laisvės reikalas.

Prie lietuvių šioje srityje jau prisijungė latviai, estai bei kitų pavergtų tautų atstovai. Visi vieningai tas pastangas tęskime, kol nebus praėję pavojai Lietuvai ryšium su Sovietų Sąjungos užmačiomis Europos Saugumo konferencijoje. Tuo reikalu įvairių vietų lietuvių turi ypač glaudžius ryšius palaikyti su jų apylinkės Senatoriais ir Kongresmanais.

Laiškų ir telegramų pavyzdžius galima gauti Altos centrinėje įstaigoje, 2606 West 63-rd St., Chicago, Ill. 60629. Dar geriau kiekvienam sudaryti savus tekstus. ALT

kur yra saugus ir pelningas.

"ŪKIS", Inc., disponuoja \$ 100,000, 00 akcijų (šėrų). Šėro kaina iki 1975 gegužės 14 d., t. y. iki minėto susirinkimo, yra \$ 500,00.

B-vės "ŪKIS" Tarybos vicedir.

Prof. Mečys Mackevičius sekretorius Kazys Laukaitis

JEIGU KADA KELIAUSI ATLANTO PAKRAŠČIU

Lietuviai, gerokai prasigyrę, po įtemptų darbų, atėjus žiemai ar vasarai, ieško ramesnės, gražesnės, idomesnės vietelės poilsiui, atostogoms. Daugumas keliauja Floridos link. Žinoma, dažniausia stabtelėja, kur jau nuo seno išsikūrusios didesnės lietuvių kolonijos. Čia, juk, smagiau. Susitinkti lietuvių, pabendrauti. Dienos prabėga idomiau. Ir džiugu, kad lietuviai, ieškodami gyvenimo saulėleidiui patogesnių gyvenimui vietų, nepabira, bet ugdo naujas, naujose vietose lietuvių kolonijas, ižiebia visuo meninę ir kultūrinę veiklą, išlaiko gyvą ir kūrybingą lietuvių.

Prieš šešetą metų daugiau į šiaurės Floridą, idomiam kempelyje, Daytona Beach, atkilo mūsų buvęs vienas iš įžymiųjų krepšininkų Adolfas ANDRULIS su žmonele Viktorija. Nutarė čia išikurti pastoviam gyvenimui. Sako, sveikatai bus geriau, vieta idomi, daug erdvės, gražios Atlanto pakrantės, gražūs paplūdimiai.

Ant Atlanto kranto, Daytona Beach, Floridoje, į lietuviško gyvenimo apraiškas išsigilinę, kalbasi Seascope motelio savininkas, LAISVOSIOS LIETUVOS rėmėjas, Adolfas Andrulis (kairėje) su L. L. bendradarbiu Jurgiu Janušaičiu.

Nuo savo sumanymo Andruliai nebeatsisakė. Pirkto vieną motelį ant pat Atlanto kranto. Pradžiai sunki, daug vargo su motelio remontais. Bet Adolfas nagingas, ryžto vyras. Nenusimena. Grumiasi abu su žmonele: gyvenimo sunkumus, susirandant nuolatini vasarotojų, sąžiningai aptarnauja savo svečius. Juos pamėgsta amerikiečiai ir su Andrulių vieta metai iš metų nebesiskiria, vis sugrįždami pavasaroti.

Po nekurio laiko pirmąjį motelį parduoja ir išigijo kitą, Seascope motelį, 3321 So. Atlantic Ave., Daytona Beach, Florida.

Tai bene 33 vienetai - kambarių ir butukų motelis, ant pat Atlanto kranto, su dviem šildomais maudymosi baseiniais.

Ir kada tik užklysti į Adolfo ir Viktorijos Andrulių pastogę, tave pasitinka malonūs šeimininkai. Gražiai priima, sąžiningai aptarnauja.

O paskutiniaisiais metais čia daugiau lietuvių užsuka paatostogauti, pasižvalgyti apylinkėse, tyrinėdami nuolatiniams apsigyvenimui galimumus. O Daytona Beach ir apylinkės, reikia manyti, ateityje patrauks ir daugiau lietuvių ramesniam gyvenimui.

Adolfas Andrulis didelis patriotas ir jo motelius ateina beveik visa lietuviškoji spauda, savo auka paremia spaudą ir kitus lietuviškuosius užmojus - Lietuvių Fondą, Daužvardžio Fondą ir kit. Šiems mieliems lietuviams geriausios sėkmės jų pasirinktame versle.

Jurgis Janušaitis

J. Rekašius, apsimokėjęs prenumeratą ir paskyręs auką rašo:

"Gerbiame L. L. vadovai, Jūsų tvarkomas laikraštis yra vertas aukštos pagarbos, kur galima sudaryti teisingų žinių vaizdą."

L. B. MARQUETTE PARKO VEIKLA

L. B. Marquette Parko registruotos apylinkės valdybos posėdis įvyko š. m. balandžio 13 d. Juozo Bagdžiaus namuose. Prieš pradėdant posėdį visa valdyba vieningai pasisakė prieš bet koki bendradarbiavimą su okupuota Lietuva, nes joks bendradarbiavimas nėra galimas, kai žmonės neturi teisės laisvai lankytis savame krašte. Neturi teisės net savo mirusių tėvų kapus aplankyti. O bažnyčios yra paverstos ateistinėmis klubais. Okupantai visokiais būdais stengiasi išplėsti tikėjimą iš jaunosios kartos.

ALTos pirmininkui Dr. K. Bobeliui pakartotinai paraginant, kad visi lietuviai rašytų laiškus savo senatams, kongresmanams ir JAV vyriausybei, prašant, kad Atstovų Rūmuose būtų priimta E. Derwinski pasiūlyta rezoliucija Nr. 165, Valdyba tam pritardama, parašė 185 laiškus. Iš viso valdyba jau yra surinkusi ir išsiuntusi 1184 laiškus.

Valdyba pasiskirstė pareigomis sekančiais: pirmininkas - Juozas Bagdžius, vicepir. - Julius Panka, sekretorė - Liucija Hoffmanienė, išdininkas - Gintautas Mališauskas, finansų sekretorius - Eugenijus Smilgys, švietimo reikalams - Stefanija Kaulėnienė, jaunimo reikalams - Stasys Patlaba, kultūriniais reikalams - Stasys Grigaravičius, parengimų vadovė - Delefinia Tričienė, ryšių su laikymu su kitomis organizacijomis - Petras Šidlauskas, narė - Birutė Kemežaitė.

Revizijos komisija: Dr. Vladas Šimaitis, Kazys Povilaitis ir Jonas Tijunas.

L. B. Marquette Parko registruotos apylinkės valdyba dėkoja visuomenei už gausų dalyvavimą susirinkime ir už jai suteiktą patikėjimą. Valdyba remia parapiją, lietuviškas organizacijas ir, bendrai, savo darbais bandys prisidėti ten, kur Lietuvos reikalui jos pagalba bus reikalinga. Bet valdyba irgi prašo visus apylinkės lietuvius vieningai su ja dirbti ir padėti jai numatomas darbus geriausiai atlikti, nepasiduodant nerinkti atstovų klaidinantiems skelbimams.

LB Marquette Parko Registruotos Apylinkės Valdyba

Margumynai

Surinko K. Ūkana

Merga nuėjo išpažinties ir pasisakė, kad bučiavosi su bernu. Tai kunigas klausia, kiek kartų bučiavosi. Ana atsakė, kad nežino, o be to, jos galva menka, tai ir negali suskaičiuoti. Kunigas jai patarė, kad ana dėl skaičiaus žinojimo pasidėtų bulvių ar ką.

Praėjo kiek laiko. Ta merga vėl ateina išpažinties ir turi už pečių maišą bulvių.

Kodėl taip daug? - klausia kunigas.

- Tai dar ne viskas, dar Jonas atveša, - atsakė merga.

Kodėl nepastatė baidyklės savo darže? - klausia kaimynė.

- O kam jos reikia, aš pati per dieną būnu darže.

Meškeriotojas žvejodamas pagavo nedidelį šamą. Apžiūrėjo jį, įmetė į upę ir sako:

- Kad man rytoj atsivestum tėvus.

Traukinio kupe senukas išsitraukė pypkę ir pasiteiravo bendrakeleivis:

- Ar jūs nieko prieš, kad aš užsirūkysiu?

- Jauskitės kaip namie, - pasilaugiai atsakė bendrakeleivė.

- Gerai, - atsisodino senukas ir įkišo pypkę atgal į kišenę.

Girdėjau, ištekejai už architekto. Ar esi patenkinta?

- Labai. Ateityje tekėsiu tik už architektų.

LAISVOSIOS LIETUVOS Knygų Leidykla

dabar spausdina Prof. A. VOLDEMARO raštus - apie 600 puslapių. Knyga kietais viršeliais, kuri bus pardavinėjama po \$ 15.00, o iš anksto užsisakant tik \$ 12.00.

Yra išleidusi žemiaus išvardintas knygas:

1. J. Gliauda "AITVARAI IR GIRIA" - \$ 4.50
2. A. Kairys "IŠTIKIMOJI ŽOLĖ" - \$ 4.00
3. A. Baronas "VĖJAS LEKIA LYGUMA" - \$ 4.00
4. B. Kemežaitė "SUDIEV! AŠ IŠEINU..." - \$ 4.50

Knygų užsakymo reikalais rašykite šiuo adresu:

Eug. Smilgys

"LAISVOSIOS LIETUVOS" Knygų Leidyklos Vedėjas
3537 West 75th Place, Chicago, Ill. 60652.

Prašau man siuntinėti LAISVĄJĄ LIETUVĄ

Vardas ir pavardė:

Gatvė:

Miestas: Valstybė: Zip:

Prenumerata JAV ir kituose kraštuose \$ 8.

LAISVOJI LIETUVA, 2618 West 71st Str. Chicago, Ill. 60629

Lietuvių Prekybos Rūmų susirinkimo dalyviai. Rūmų banketas įvyks š. m. gegužės 18 d. Beverly Country club, 87 & Western Ave. Pradžiai 5 val. p. p. Organizacijai vadovauja visiems gerai žinomas visuomenininkas Juozas Bacevičius.

Nuotraukų junginys V. Noreikos